

UNIVERSAL
LIBRARY

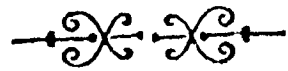
OU_204867

UNIVERSAL
LIBRARY

శ్రీ రస్తు.

సా విత్రి చరిత్రము

(హరి కథ)

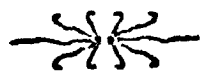

బ్రహ్మశ్రీ మదజ్ఞా డాదిభట్ట
నారాయణదాస
విరచితము.

ఐదవ కూర్పు.

ప్రకాశకులు :

కందుల గోవిందంగారు,
పినుగుడ్డు మర్చంటు, బెజవాడ.

బెజవాడ వాణీ ముద్రాక్షరశాలయందు
ముద్రింపబడినది.

1929.

ప్రకటన.

1923

1923 సం॥రం అక్టోబరు 22 వ తేదీన బ్రహ్మశ్రీ మదజ్జాడాదిభట్ట నారాయణదాసుగారిచే రచియింపబడిన యీ సావిత్రిచరిత్రమును గ్రంథ కర్తగారివలన యావత్తు కాపీరైటుహక్కులతో మేము క్రయమునుబొంది యున్నాము. ఈ పుస్తకము యిండియా కాపీరైటుచేతను, పరిశీయమైన కాపీరైటు చేతను సురక్షితమైనది. ఉత్తరువులేనిదే యెవరైనను యిందొక భాగమునుగాని, సంపూర్ణముగగాని, యిందులోని భావములుగాని, కీర్తనలుగాని, యీపుస్తకమును భాషాంతరికరించి క్రయమునకు యిచ్చుటకు గాని యెవరికిని హక్కులేదు. ఈ పుస్తకమును యేమాత్రమైనను కాపీ చేసినయెడల కాపీరైటునుల్లంఘించినట్లగును. అట్టివారు మేము తేబోపు క్రిమినల్, సివిల్ చర్యలకు బాధ్యులగుదురు.

ఇట్లు.

బెజవాడ, }
12—11—23. }

కందుల గోవిందం,
పినుగుడ్డు మర్చంట్లు,

బెజవాడ.

శ్రీరస్తు.

సా వి త్రి చ రి త్ర ము

గీ. సర్వమంగళ మమ్ము బ్రసన్నదృష్టి
గాంచు మాతల్లి సంశ్రిత కల్పవల్లి
ర క్తియు విర క్తి యుంభు క్తిము క్తినీవె
యవ్యయామృత మధురో క్తియాదిశ క్తి||
భైరవి—చతురస్రగతి.

ప|| నన్నుబ్రోవునూ యన్నూ శార్వాణి || న||
సన్న గేంద్రభూషు పట్టంపురాణి|| న||

అ|| కన్నతల్లి నన్నుం గావరాదటే!
నిన్ను వేడుకొన్న నీవాడనన్ను ।

మి|| పన్నుగనా దిక్కెవరే నిన్నువినా!
కలలో నినుగన్నది నాకన్నదోయి నిన్నరేయి హ || న||

౧ ఇపుడీచాకృతికి నీవేనాయక ।
కృపతో దీనిగై కొన వేవేయిక ।
అపరిమితానందముతో లపనజితా ।
బ్రాహ్మిత యద్రిపుని సుతా ।
జపానుమాభపాణి భైరవి||న||

హంసధ్వని—ఆది

ప|| కనికరమున నను గనుగణపతి నా!
మనవివినుము నినువేడెద బాడెద ||X||

అ|| వనజభవా ద్యమరవినుతచరితా ।
నిను నిత్యము గొనియాడెద నాడెద || X ||

మి॥ ఘనదురితాటవీ దవానలవిఘ్ననీరదప్రచండానిల
ప్రణతభక్తపారిజాత గిరిజాతనయా గనరాదయా
దయామయ ॥ క ॥

౧ ఇలలోజనముల తొల్రమొక్కునీదె!

జలజాసనాక్షి వతంసులకన్న!

కలనై నన్నినుమరచు దేబె కక్కడిదినిజకార్యసిద్ధిదలంపగ ॥
భళిరాయుం డ్రాల్పెక్కుపడునుమత్పడపద్యామృతిముగ్రోలకున్న ॥
జెలగించుమునా కావ్యంబు త్తంసీకృతసకలపరమహంసధ్వని ॥ క ॥

కన్నడ-మిశ్రగతి.

ప॥ అంబజోహారే దేవిజోహారే!

మమ్మేలునూశారదాంబజోహారే॥యం॥

అ॥ బింబపుణి నోష్ఠనితంబజోహారే!

సమ్మదితభక్తకదంబజోహారే!

మి॥ కంబులలితగ్రీవవీణా గానప్రదావితగ్రావ॥

సమ్మధితపాపనికురంబప్రశస్త కుటిలాలకరోంబ ॥యం॥

౧ నిన్నువినాదిక్కెవరేనాతల్లి సిఖలాశ్రితకల్పవల్లి ।

పన్నగనాకావ్యమునీదయజల్లి ప్రచురించుము దేవతామత్తల్లి
ఉన్నతకవిస్తోత్రపాత్రభ వోదధిసంతారణవహిత్ర ।

యెన్నగనీదురాయంచనడ నిందగుపర్చు మేలకన్నడ ॥యం॥

సీ. ముజ్జగంబులగలమూలరహస్యములెరిగించుసహజకవీంద్రులార
రాలరుగందలిర్పగమోళ్ళలోకమానందింపబాడుగాంధర్వులార
వాణిజ్యకృషిశిల్పబహువిధసంగర తాకికోద్యోగకలాపులార
దయయుసత్కంబు నిత్యంబుమూర్తిభవించువిధిచొప్పారుభాగవతులార

శ్రేష్ఠులారా యజస్రకర్మిష్ఠులార

మాయనంటయు నంటని మహితులార

సావిత్రీచరిత్రము.

అఖిలజనులార యమ్మలారయ్యలార
సత్కథామృతముంగ్రోలి జయముగొనుడు.

జెంజోటి - త్ర్యంస.

ప॥ నుజనులారలెందుశౌరి - భజనజేసికొందు ॥సు॥
అ॥ నిజము తెలియరందుమీ - కెజయమగునుజుందు ॥సు॥
మి॥ గజబిజిసంసారములో - రజస్త మోక్షములనల
నజక్కివరవశతనిడుము - భజించుమనకబ్బుముక్తి ॥సు॥
౧ మొత్తరిలోకసంపదలకు - విర్రవీగనేల
కర్రకందరానిపండ్ల - కర్రుసాచనేల
వెత్రికి గారడిసుఖమ్ము | ల్లిరికెండమావులవలె
జర్రునగల్పించుగల్మి - బుర్రనూటి జెంజోటి ॥సు॥

సీ. నిరుపేదలకుగుక్కమురికిసంతానమ్ము కోటిశునాలికిగొడ్డరికము
చేతనై నకురూపిజేరనీయదుచెల్వ యందకానికిలోనియంగుసున్న
మృష్టాన్న మారోగ్యహీనులకుండును దినగలవారికి దిండిలేదు
దాతనుముంగాళ్ళ దన్నియేగెడుకల్మి కడులోభివానినికొగలించు
ఉన్నవారున్నదనియెడ్య నుర్విలోన
లేదనుచుగుండెదరు సిరిలేనివారు
చూడనీలోకమంతయు శోకహతము
సత్యముం దయగల్గిన జనముతప్ప.

ఉ. ఎన్నగగోరనట్టు లభియించును సంపద రాతిబొమ్మకు
సన్నతపూజమాసికి బెలుచం దనుగోరిన రాదు లచ్చి బల్
చన్నలుమాసకమ్మకటు చావకతీరని గూనివంపులా
గన్నది స్వేచ్ఛలేనిబ్రతు కోజనులార యికేటిసౌఖ్యముల్.

నాధనామక్రియ - త్రిపుటతాళము.

ప॥ భళివృథాయీవట్టియాళా - భంగమాసంసారంబు ॥భ॥

అ॥ పలువిధంబులరక్షజేసిన - దెలియదాతనువులేమగునో ॥భ॥

మి॥ కలలోనిమాడ్కి మనబ్రతుకునగ - లుగునెల్లపనులవశములయి

యెలమిమూఢులహంకరించెద - రెట్రింతరాయబా రమట్టుల॥

౧ బూరుగుఘవృచందాన - మోసబుచ్చుమనదు తెల్వో,

చేరవచ్చుననిపించి - దూరమామనకుసంతుష్టి

ఆరయజర్వితచర్వణమక - టకటయూకదంపుమనబ్రతుకు

కోరదగినదిలేదిటమిగుల - ఘోరదుఃఖంబనాధనామక్రియ ॥భ॥

సీ॥ శ్వానసంగతియటుసంసారమిదిసౌఖ్యమామీదబహుళదుఃఖాకరంబు

పానకాశ్రాయనిబలుడప్పివలెను భోగేచ్ఛ ఎన్నటికి శాంతించపోదు

ఆకాశమందునల్పటతనపై బాంధవప్రీతిగల్గుటభ్రమకృతంబు

ఎనుముతోకంబట్టియీ తకుదిగినట్లు క్షోణీపతులనమ్మిగొల్చుచుంట

అనుచురూఢిగదెలిసి సత్యంబుదయయు

గడిమిదప్పక ధర్మాధికామములను

పరహితంబుగనల్పేడి భాగవతులు

సంతతానందపదవికి సాగుచుండ్రు.

చ. జగమిదియెల్ల కల్లనుచు సత్యదయల్నిరసించి జాతులం

దెగడి కులానుబంధనముద్రొంచి సనా వివిధాన్నపానముల్

దగిలి సమస్తభోగములదత్పరులై కడుదానధర్మముల్

పోగరునమాను నాస్తికులబాధలు భాగవతుల్గింతురే॥

కాంభోజి - రూపకము.

ప॥ అద్వైతముకలదా నిద్రా - శననిధువనపరుల

అ॥ అద్వితీయవస్తువునక - హంకృతికలదా

మి॥ చిద్విలాసుడఖిలజగ - త్సృష్టిస్థితినిశయోని

యద్వేషణదాదిగురుం - దాదిశక్తికింగాక ॥య॥

౧ పరులకొరకునమ్మహా - వాక్యమలనుబోధించు

కరణిదాముచేయగా - గలరెమెట్టవేదాంతులు

సావిత్రీచరిత్రము.

ఎరుకగల్గువారమచుచు - నొరులదెగడితమతప్పుల
నరయలేరుక్రిందినల్పు - నెరుగగలదెకాంభోజ ॥ య॥

సీ. దుర్జసనహవాసదోషంబునందొల్ల నఖిలదుర్వ్యసనంబులభ్యసించి
మానజాలకనభిమానంబునన్నిందెపాలయ్యు మరిసిగ్గుపడకముదిరి
పరవశులై యెల్ల పాపంబుల నిరాశపడినల్పివయస్సెల్లపాడుచేసి
తమవలెదుష్టవత్కనలేనివార లశక్తు లటంచునజ్ఞానులనుచు
మెట్టవేదాంతులౌ చెడుగొట్టులెల్ల
వర్ణధర్మములొల్లక వావివరుస
లనకవిహరించి నా స్తికులగుచు నరక
మరుగుచుందురు చెనటుల గురువులగుచు.

క. సూన్యతము పల్కవలె దయ
బూని సకలజంతువులను బోషించవలెక
శ్రీనారాయణ పాద
ధ్యానంబున జొక్కిభవము దరియించవలెక.

ఖరహరప్రియ—రూపకము.

ప॥ భక్తజనులతోసఖ్యము - వడినిడునిహపరసౌఖ్యము।
ల॥ ప్రాక్తనదుష్కర్మములెడ - బాపముఖ్యము ॥భ॥
మి॥ శక్తికొలదినుపకారము - నల్పుచుదీనులబెంచుచు।
ముక్తిమార్గములగునత్య - ముంభూతదయయుగల్గిన ॥భ॥
౧ సలలితస్వీయవణాః చారంబులవదలబోక।
కలనై సంవరభామల - గలియగరాక।
ములుచలసహవాసము న - వ్యుల్లకెనంజేసికొనక।
యిలలొసర్వసమతజరి - యించెడి ఖరహరప్రియ ॥భ॥

సీ. స్వర్గములోనరంభాభోగమిట్లహుమానముగొనయజిమానుడొకడు
దక్షిణకై బకధ్యానమ్మునల్పుచుబంధితమ్మన్యఁడౌ బ్రహ్మయొకడు

సకలక్రియలబృథగ్జనములనియమించిదంభుడై తిరుగునధ్వర్యుడొకడు
కడుపుకక్కుర్తికై కమురుకంపునకోర్చియుక్కిరిబిక్కిరొహోతయొకడు

శ్రుతులసారంబుదెలియక క్రతువులందు
బశువులంజంపి సౌఖ్యమల్పంబుగొందు
రుచితమెరుగక నిదియెవిధ్యుక్తమంచు
గ్రూరకర్ముఁకుం దయదూరముకద.

సీ. మొగినహింస్యాత్స్వర్వభూతానియని శ్రుతినాదరింపక పశుమాలభత
యనునట్టియధమమంత్రానుసారంబుగ నలనీచకులము లెల్లమ్మొరకు
బలుకెచ్చుతెరగున బంధితమానులై విప్రులమంచును విర్రవీగి
జన్మంబునం బేదజంతువులంజంపు కటికియాజులకును గలదెముక్తి

ఉపనిషత్తులుశ్రుతికాంత కూర్వభాగ
మందహింసను స్థాపించునదియెమోము
కనుడధఃకాయమాపెకు గర్మకాండ
మూని పశుహింసదెల్పు నపానమచట.

గీ. చెరుకుతీపియనగ జేరియద్దానిని
వేళ్ళమోయ నమలు వెడగుపగిది
వేదవాక్కు లెల్ల విధులని పశుహింస
సలుపు కూళ భోగమునుగోరి.

సీ. యజ్ఞముమోక్షదాయకమగు పశుహింసవిధిచోదితమటన్న వేదవాక్కు
లన్నియు దానమ్మియజమానుడెంతయు సాహసధైర్యవిజ్ఞానములను
మానవులనుబట్టిమరియూపములగట్టి ముక్కుసెవుల్లోరుమూసిచంపి
వవదీసియగ్నిలోపల వ్రేల్చితాగూడ సంత్యహోమంబుగానగ్నిలోన

బడిమృతింబొందవలెనని నుడువుశ్రుతుల
జెనటులిప్పుడలక్ష్యంబు చేసితమకు

ప్రాణములు బెల్లమని సోమయాజి పేరు
లోంద మేకల గోయుచునుందురకట.

గీ. కూర్చులై మాంసముందిచు కొంటెముఖులు
పశులజన్మంబులంజంప వలయుననుచు
శ్రుతులనొకకొన్ని బన్నిరి చూడదొల్ల
నుండి యవివేకుటలు చేయుచుండి రహాహ.

మారువ — చతురస్ర

ప॥ సత్యదయలబోగొట్టుచునుష్కుల-జముడూరికపోనిచ్చునా!
అ॥ నిత్యముఘోరనరకమునబూని-నిఖిలబాధలంబెట్టునుగాని ॥స॥
మి॥ అత్యంతకృపాసముద్రుడై నీ-లాచలమందవతరించుబుద్ధుడు!
ప్రత్యహమునా స్తిభక్తోపయా-పరయనిబోధింపవినకపొగరున ॥స॥
౧ అరయనాత్మవత్సర్వభూతాని-యపశ్యతి సవశ్యతి యని!
కరముఘోషించుభగవద్వాక్యము కారణంబుబెడచెవిబెట్టెదరా
ధరణిలోన భూతదయలేనియా-నరునియందుగల్గు నితరధర్మము
పరికింపవృథానీర్లేనిచెరువు-దెరువ నేలరి త్తగామారువ॥స॥

సీ. ఉత్తములగువారలుర్విలో దలిదండ్రుమాటలకుంజవదాటలేరు
పెద్దలబొడగాంచి వినయంబుగన్నర్తురార్తులకు నితమాచరిత్రు
కలనై ననవ్వులకై నగల్గులువల్క రొరులగొప్పంజూవియుల్క రెప్పుడు
ప్రాణిహింసనుజేయ రే నెవంబుననైన దమకులాచారముల్పప్పబోరు

వ్యభిచరించరు కొనరు మర్వ్యసనములను
జ్ఞానులవుదురు సోమరుల్గారు గర్వ
మందరుబ్రతికెదరు స్వకష్టా ర్తితముగ
నీశ్వరునిగోర్కమాని భజించుచుండు.

ఉ. ధాత్రినిభతాకున్మరియు దక్కినబంధులకు న్మహాయశః
పాత్రతగల్గజేసి యిరువంకలవంశజనంబులం దిహా

మాత్రసుఖంబులన్నిటి మోదముగాంచినపుణ్యసాధ్యసా
విత్రితలంపువచ్చె సరనిస్సుజనావళినెన్నునామదిన్.

- గీ. పున్నెపుందంపతులలోన వన్నెకెక్కి
పుడమిసావిత్రి సత్యవంతుడును మిగుల
నిఖిలసాధుజన స్తవసీయులగుట
వారిచరితంబు పల్కెదవాసిమీర.

మంజరి — భైరవి

తొల్లిమద్ర దేశమునకువిభుడై దొడ్డనృపతియొకడుండెన్
వెల్లడిగ నశ్వపతియనునాతని పేరుజగంబుననిండెన్
ఉత్తమక్షత్రవంశజుడతం దురుశౌర్యధైర్యధనుడు
నొత్తర్యుండు మహావిభవయుతుం డఖిలపులందుఘనుడు.

- సీ. పేదసాదలన్లు వెదకివెదకి తల్లిదండ్రులవలె మేటిదయచుబోచు
నవివేకమునవివిధాన్యమతస్థుల నిరయభాజులని నిందసేయ
జేజీవమునకై న హింసయొనర్పడు సకలభూతములందుసమతబరగు
కలనైనదబ్బరవలుకడు మరి యేకపత్నివ్రతుడుదీనబాంధవుండు
మచ్చునకునైన నేమహామహునిరాజ్య
ముననుమాంసాశనులు త్రాగుబోతుజనులు
లేరొ వ్యభిచారులుంగానరారొ యట్టి
యశ్వపతివంటి రాజెన్నడైనగలడె.

- క. అడిగిన లేదన డర్థికి
బుడమిన్ శరణన్న శత్రువున్ గాపాడున్
గడుమంచివా డరికిలొం
గడువ్యసనములబడ డట్టిత్మాపతిగలడె.

- క. ఎంతయు విభవముగల్గియు
గాంతామణితోడ జరము కాపురమునదా

సంతోషించియు, దుదకు

సంతానములేక యతడు బాలి బడసియుల్.

వసంత — చతురస్ర.

ప॥ కాలమువ్యర్థము-గాగడుచుచుండె,
గటకటాసంతతి-గాంచనై తినా॥ కా॥

ల॥ చాచిత్రకులము-సంతసిల్లగొన।
సాగుటెటుమద్దం-శముజగమందున।

మి॥ హాళింగొడుకు లేనినావై భవ-మడవిగాచు వెన్నె-చందమామె।
నేలగొడ్డుబతుకునాకింక నే-నిహపరంబులకుదూర వైతినా॥ కా॥

౧ కొడుకులుకూతులుగోడండ్రులు-గడునింటినిండగలధన్యులు।
పుడమిందొల్లటిపుట్టువందెపుడు-తడబడిచేసినతపమెట్టిదో।
యెడతెగనియించింతనాకంటె నిల్లాకెక్కు-దుగదాశివశివ।
కడకునలుగురిలోననవ్వులాయె-కాపులేనిమాయావనవసంత॥ కా॥

సీ॥ కొడుకులెందరటంచు గ్రొత్తవారెవరైన నడుగనేనేమని నుడుపువాడ
వడుగులు పెండ్లిండ్లు బుడుతలకొనరించు చుట్టాలనేనెట్లు చూడగలను
సాలంకృతముగ గన్యాదానముండేసి యీమేనుదరియింప నోమనై తి
నాకుగల్గినవిద్య నారాజ్యమంతయు నెవ్వనికిక నప్పగించగలను

కడుపుఫలియింపకుండిన కారణమున
నెంతయున్వంతచే గృశియించుచున్న
ప్రాణనాయక నెటు సమాధానపరతు
నేనుబున్నామనరకంబు నెట్లుగడతు.

మంజరి — మారువ.

అనుచుజింతించితమకుల దేవత-యైనసావిత్రిగూర్చి
యనశనవ్రతుండై తపమొనర్చె-నఖిలశ్రమలకునోర్చి

అంతగొన్నాళ్ళకతనిమోలబ్ర-త్యక్తమయ్యెనొకరాత్రి
వింతగాగభక్తులపాలికల్ప-చృక్షమైనసావిత్రి.

సీ. చేమంతిపూవుగళి తాంశుగీలేంచి యొప్పుగ గగనంబుకొప్పుబెట్టి
తారలన్నుత్యాలచేరుచుక్క-నమర్చినుదిట్టిపై సూర్యుడనొప్పట్టుదిద్ది
చందోయిగా మేరుమందరములజేర్చి జలధితరంగమల్వలులజేసి
రోమావళిన్వసస్తోమంబుగావించి ఘనజఘనముభూమిగానొనర్చి
తనయశఃకామ మఖిలసాతాళమగుచు
నశ్వపతిజ్ఞానదృష్టియం దవతరించె
విశ్వరూపంబుతోడుత వేదమాత
పాలితాశ్రితవగళ సువర్ణదుగళ.

క. అంతటనశ్వపతియు మే
నంతగగుల్పోదుమగ బ్రమదాశ్రులొదవగా
సంతోషాద్భుతభయముల
నెంతయుజగదీశ్వరి న్నుతించెనిటువలెన్.

కేదారగౌళ — చతురస్ర

ప॥ ఇంతభక్తవాత్సల్యమునీ కే-యెంతయుదగునమ్మజగదీశ్వరి॥యి॥
అ॥ సంతోషించితి నేటికినాదగు-జన్మముదరియించెనాహాయమ్మ ॥ఇ॥
మి॥ ఎంతటివార్తై ననీదామహిమగ-సింతయుదెలియగలరెయాదిశక్తి
యింతకునీదయలేకనిన్నుగన-నెవరితరమెత్తల్లిత్రిపురసుందరి ॥ఇ॥
మపనిధపమగరితారితేకటర్కుణు | నిసరిమరిమపనితయైంతధిమిగధి
సరిమరీర్కుణుతయైంపనిధమ | తకదధిగీణతతదధిగీణతదధిగీణత॥ ఇ॥
౧ ఇలలోనినుగాంచునతనికిం-గలలోనై నగలదెయఘము ని
టలలోచనీభవమోచనీ-భలీయధరజితబింబజగదంబ |
కలుషహరిణీశోక తారిణీ-కాళీచంచరీకవికురాళి |
పొలుపుగనాప్రేమదీరునటునిన్-బొగడగలనెశ్రీకేదారగౌళ ॥

నిధాపనిధపాధమ వమాగరి ! తచ్చేంకిటతచ్చేంకిణాంతకుందరి ।
పనిసరిమామామగరిస । పాపాపషుగరి సాసాసనిధః । తళంగుతక
దధిగిణతోం-తళంగుతకదధిగిణతోం-తళంగుతకదధిగిణతోం ॥ఇ॥

సీ. కంటికిరెప్పట్టుకడుజాగరూకతం బిల్లలగనిపెంచుకల్లపీపు
అన్నదమ్ములగనిపెన్నిధులని కూర్చితెక్కించు సక చెల్లెండ్రునీపు
నాయమ్మనాయయ్యనాకన్న వారని గొబ్బునప్రేమించుకూతువీపు
ప్రాణంబులన్నియు భర్తకప్పించి యిల్మర్యాదకాపాడుభార్యవీపు

కార్యహేతువులీపు జగమ్మనీపు
నీవెయంతయు నెద్దియుంగావునీపు
నీదుతత్వంబు దేసి వరింపదరమె
యాశ్రీతిజనార్థిభర్త మాయమ్మదుర్గ.

కేదార — రూపకము.

ప॥ నిన్నువినా దిక్కెవరే - నిఖిలలోకజననీ ॥ని॥

అ॥ కన్నుకరువుదీరగనిను - గంటినెంతధన్యుడనో ।

మి॥ ఎన్నగపారిహారాదిసుర - లీవాసిం చెడిబొమ్మలు
నన్నునీదుదాసునిగ న - నారతముంగాపాడుమ ॥సి॥

పప్పుమగమ్మ గరిగ్గరిస - రిసనిన్నిపసా నినిసాసరిగమ ।

సరిగమగరిసని పనిసరిగమగరి - నిసరిగమగరిస సనిరిస గరిసని

తద్దధిగిత తద్దధిగిత తద్దధిగిత॥ పైకాలము.

౧ నీదయగల్గినవారికి - లేదసాధ్యమెందైన ।

నాదిశక్తిసీభక్తుడె - యవ్యయానందమందు ।

నాదైవము నాత్మయు - నాసర్వము నీవె నిక

మోదముతో బూజించెద బొగడెద శివకేదారమ॥ని॥

(పై కాలము) సపసామగమగ రిమమా గరిగరి సగగారిసరిస

నిరిరీసనిసని పససానిపనిప నిసీవససానిరిరీసగరిమగారి

సాస్సనిధప నిన్నీధపమ దాద్దపమగ పాప్పమగరి
తాకిటతక తరికిటతక తోందధిగిణత ||ని||

దండకము.

జయజయజగదంబ నీలాలకస్తోమరోలంబ దంతచ్ఛదస్సారబింబా
కనత్తైక్యకతోద్యన్నితంబా సదానమసర్వామరోద్దామరక్షకదంబా స్వ
భక్తావలంబా నినున్ స్తోత్రమున్ నేయనేనెంతవాడన్ భవాంబోధనిర్మ
గ్నుడన్ మూడులోకంబులన్నీవె తల్లి భవన్నాయచే స్వప్నమందెట్టు
చిత్తంబునన్ లేని విశ్వంబు సత్యంబుగా దోచునో యట్టుల న్వేంసియు
న్నీటిలో బుబ్బలెట్లుబుబ్బచు న్నొబ్బన న్నాశముం జెందునో చూడ
నీయందె యాతీరుగా నీజగజ్జాలముల్బుట్టి గిట్టున్ మరిన్నామరూపంబుల
నేభదమంబొంది నానాఘటాకారతన్ బొల్చు మన్నట్టులో దేవి
యీజంగమస్తావరద్వైతభావంబుగా విశ్వరూపంబున న్నీకు నీవేవిలాసం
బునన్ దోచినట్టుంసియున్ నిత్యభూమస్థితీన్ సచ్చిదానంద తత్త్వంబుతో
నున్న నీయద్భుతాథ్య ప్రభావంబు నూహింపనెంతేసి వారైననుం జాల
రోయమ్మ నేనెంతవాడనలంపంగ నీభక్తులొ వారికీవేసమస్తప్రపంచం
బుగా దోచుచున్నావు నాతల్లి నాతండ్రి నాసర్వబంధుస్వరూపంబు
నాలోకము న్నాదు దేహంబు నాజీవము న్నీవె నీకన్న వేరున్నదే
నిన్ను నేనెంతవర్ణించిన న్నాదు ప్రేమంబు కాసింతయుం దీర దే నేను
నేతుంమహాదేవి నీలోననం జేర్చుకో యేలుకో నన్నునీదాసునింగా ద్వరన్
వేదమాతా నమస్తేనమస్తేనమః||

చ. అని వినుతించు నశ్వపతి కలబ ముదంబున నోయివత్స నీ
యనఘతపంబు మెచ్చితి మదంశమునంజనియించు నీకు ది
న్నని యొకకూతు రాపెవలనం దరియింతిరువంకవారలెం
దున జయమబ్బు నీకనుచు దుర్గ తిరోహితయయ్యె నయ్యెడన్.

మంజుగతి—జంజోటి.

అంబదయనందియశ్వపతియుగా - హాస్థ్యమ దంబుననొప్పెన్
ఇమ్ముగగొన్నాళ్ళుజరుగనాతని - యిల్లాలున్నెడప్పెన్

చుట్టపక్కములుసంతసపడనా - సుదతిగర్భముఫలించెం
నెట్టనమంచిముహూతకమందునా - నెలతకూతురింగొంచె.

గీ. తల్లిదండ్రులమోద మెంతయునుహెచ్చ
బిల్లనానాట హాయిగ బెరుగుచుండె
బుడమి సావిత్రీవగమున బుట్టెగాన
వెలది సావిత్రీయను పేర బిల్వబడియె.

కీరవాణి—రూపకము.

ప॥ దానివయసు చక్కదనము - దరమావణింపగ నల ॥దా॥
అ॥ చానలలోమాముద్దు - సావిత్రీకిసాటిగలర ॥దా॥
వి॥ మేనిచాయముంగురులు - స్నేల్మిబంగారునిరులు।
కొనొప్పుచిన్నపిశీకెడు - కందోయిపెద్దచేరెడు ॥దా॥
౧ కమ్మతేనెబావియ - క్కావిమోవిరీవి।
జుమ్మావయ్యారియోర - చూపుమరుకటారి।
ఇమ్మెయివణకనచాలు - నెందుకుగోటివిధాలు।
నమ్మవలయుద్రపురసుం - దరియెయక్కిరవాణి ॥దా॥

సీ. అఖిలకలాప్రౌఢినందియునుతయుఁగర్వంబుదెలియనికమలగంధి
జగదేకమోహన సౌందర్యఖనియయ్య నద్దముచూడనిముద్దరాలు
ఒగిరాజుకూతురయ్యనుభృత్యులన్నిరసనముచేయనిశుద్ధసత్యమూతి
అతిసుకుమారాంగియయ్యనార్తులజేరి పనిబూనిరక్షించునెనరుకుప్ప

దానమువ వేల్పుటావు సత్యమ్ముప్రోవు
మెరుగుమరుదంతి కల్కులమేలుబంతి
శీలవుంగొట్టు ఖలులకు జెంపపెట్టు
ఎందుసావిత్రీ కెనగలదే ధరితి.

మంజుగతి — భైరవి.

పొలతికిదగువకునికై యశ్వపతి- భూవిభులబరీక్షింప
గులరూపవయశ్శీలములనాపె- కున్సరిలేరుదలంప
తమపటములనంపించుచెందరో- ధరణీవిభులుతలడిల్ల
సమాధానపడకాపెతండ్రియూ- జాలకుండెతనపిల్ల
అంతదనకునకుకూలపతియెట్టు- లబ్బుననుచుసావిత్రి
చింతించుచుగలగాంచెసిటాను- స్నిగ్ధగాత్రమొకరాత్రి॥

సీ. బిరుసునీలంపుటంగరములవలెనునాంగురులుపెన్నొనటిపైగునిసియాడ
ఆలచిప్పలబోలు వాలుకన్నంగవ కొనలవెంబడిమంచి నెనరుజింద
ముప్పిరిగొన్న మేల్బుత్తడిమూపున బలేతంపుగండగొడ్డలివెలుంగ
మోముచందురునందు మొల్క మీసలుకప్పు చిరునవ్వువెన్నెలచెలగు
చుండ తల్లదండ్రులు ముసలిమద్దలు గలిగిన
నెత్తలనొమ్మయుగంపను నేలడించి
జుకపూడించి తీయపండులను జలువ
నీడదినిపించు నొకరాచకోడెకాని.

ఉ. కాంచినయట్టులెంతయును గారవమొప్పగ బ్రాణనాయకీ
మంచిమరందపానమిడి మామకునత్తకుదృష్టిచేసి క
ల్పించుముపూలపాన్పు మరివీచుముచల్లనిగాలి నేను గా
వించెదపానసేవ యరుచింపుగ నాతడుపల్కినట్టులున్.

క. తానుంగూడ నతనిదన
ప్రాణేశ్వరుగావలంచి భయభక్తులతో
బూనితదాజ్ఞ సలుపుచా
లోనిద్దురమేలుకాంచి లోలేక్షణయున్.

గీ. తనకు గలలోన నాధుడై తారసిల్లు
నతనిహంబు పలుమరునచ్చుపడగ

చిత్తమందునతలపోసి క్రొత్తవలపు
తత్తరంబున జిగురింప దలచినట్లు.

నాటకురంజి — రూపకము

ప॥ ఔనునీ వేనానాధుడవై తినింతనుంకి ॥ ఔ॥
అ॥ కాననముననాకలలో-గన్న పెన్ని ధానమా॥ ఔ॥
మి॥ నీనగుమోము పసందు-నిక్కపుచందురుడందు!
నీనిడువాలుకందోయి- నెనరుజిందుశాబాషోయి॥ ఔ॥
౧ అందమైననీదుమోవి- యందగలనొకో!
కందోయికరువుదీరనిం-గందునెప్పుకో!
సందిటనిన్నిగియించి సరసములాడదలంచి!
యందెవతెయుండెగొంజి-క్రిందీనాటకురంజి॥ ఔ॥

సీ. నీదగుపిశ్చభక్తి నీదుగర్మాసక్తి నీసత్యమధురోక్తి నీకుదగును
నీవాలుకందోయి నీపంచమస్తాయి నీచిరుసగుహాయి నీకుదగును
నీసింహమధ్యమ్మ నీజ్ఞానవిభవమ్ము నీదుబాహుబలమ్మునీకుదగును
నీపెన్నుదుటియొప్పు నీయురమ్మునవిప్పు నీదునొక్కుకొప్పు నీకుదగును
చక్కదనము బరాక్రమసద్గుణములు
నలువ యందునె పరిపూర్ణముగ జేసె
భళిరనీవంటి యుత్తమభతకగల్లు
రమణీయేజుమ్ము త్రైలోక్యరాజ్యలక్ష్మీ.

ఉ. ఎందుకునిన్ను వంటిజగ దేకమనోహరమూర్తి నాకలన్
బొందుగదోచి నాదుమనముస్వడి దొంగిలె పోయెనక్కటా
యెందుకు తెల్పివచ్చె నినునెట్టిక కన్దవవిందుగాగ గన్
గొందు ననంగుడేయు పువుగోలల కింతటివాడియున్నదా.

గీ. అంత సర్వకలావేత్రియాటదాను
గలనుగాంచిన యాయందకాని జిత్ర

పటమునన్ వ్రాసి సావిత్రీబాగుమీర
తనదు చెలికత్తెతోడ నిట్లుచుచు బలికె॥

ఆనంద్మైరవి—త్రిపుట

ప॥ ఇతడెవ్వడోకాని- యింతినిన్న నాకలలో!
నేగుదెంచినవీగుడే- మారాకారుడే॥యి॥

అ॥ అతివరోనన్దనయి- ల్లాలిగభావించు దా
యాత్తకోమలచిత్తుడే- ధీరోదాత్తుడే॥యి॥

మి॥ అతివృద్ధులతలదండ్రులనీ- యందకాడకటజాత్యంధుల!
సతతమ ఘోరారణ్యములో- సంరక్షించెడిమహానుభావుం॥డి॥

౧ ప్రాణనాయకీచేరరమ్మనిననుబిలివివలసిసందిటగుచ్చెనే
ముద్దులిచ్చెనే! ఏనుబులకరించియేమరియుండగ- నెంతోవింత

కుడాసెనే యేమోసేసేనే! వీనిజూడకున్ననా యుసురు-వీసమైననికనిల్వబోదు
తా నేమితలచెనోమత్కుల-దై వతమగునానందభైరవి॥యి॥

సీ॥ మొకటితుమ్మెదలనారోపినయట్టులునుఁగురుల్నొసటిపై ముద్దులూర!
తెలిదమ్మిరేకులదెగడువల్లందోయినెమ్మియునోరుపునెనరుదెలువ!
పలుచాలుమల్లె మొగ్గులుచివుర్వాతెరకార్జుంపమ బవిరిగడ్డమమర!
కుంచపు మొదలటుగొప్పమెడయు బెద్దతలుపువలెనొమ్ము తనరుచుండ!
భళిరముంగాళ్ళదాటు చేతులునుమరియు
నడుముసిడికిటనిముడు కుందనపుచాయ
యొడలుతిన్నని యేరాసియొడ్డుపొడవు
ఆడదేమితనికి మగవాడెవలచు.

సీ. కందున్నపున్నపు చందురుగాదంటిమో వీనిమోమున కుపమయేది
యబ్జముల్యాదునటన్న నిక్కందోయికగునెచ్చట నిదర్శనాతిశయము
ఏన్గుతోండమ్ములిస్సీవంకలనవీని హస్తమ్ములకునుదృష్టాంతమున్నె
మరియనంగుండగుమరునికితనితోడ సకియరోసుంతై నసమమదెట్లు

సహజసద్గుణ సౌందర్యశాలకై న
 సతతదోషాధిక కురూపముతునకై న
 చానయెందు కలంకార శాస్త్రుగరిమ
 యింక నీయందకాని వణించుటెట్లు.

మ. నెలతా నిక్కముగా నితండుకలడేనిన్ వీనితోనాకుబెం
 డిలియావేగమె తప్పకుండునటులన్ సిద్ధింపకున్నప్పరన్
 గలనై నన్వరియింపజమ్ము మరిదుర్గాపాదపంకేరువా
 మ్ములుజింతింపుచుభక్తియోగమున నేమోక్షంబుసాధించెదన్.

మంజరి — జెంజోగి.

కావుననిప్పటమునాతంకికి నన్వర్చినీవువేగ
 నావిధముదెలిపియూతనివేదుకం బంపుమయముయెలనాగ
 అనగనాపిచేకె కత్తెయశ్వపతి కత్తెరగున్వినిపింప
 వినియచ్చెరువడిచి తాకృతిగని పృథివీశుడుయోచింప
 అంతసర్వజ్ఞుడౌనారదముని యచటికిదై వవశమున
 సంతసముననా రాయణభజనము సల్పుచు రా వినయమున
 ధరణీశ్వరుండుసాష్టాంగముగా దాపనేంద్రునకుమొక్కి
 కరములుమొగిల్చి యిట్లనె జిత్రము గన్వర్చిచింతజొక్కి.

సీ. అయ్యయీతనిస్వప్నమందునాకూతురు కాంచియెంతయును మో
 హించెనకట । జాత్యంధులౌవృద్ధజననీజనకులను గాపాడునటఘోరకా
 ననమున । నిమ్మహాత్ముడువీనికెవరైన సాటిగారంటసౌందర్యపరాక్రమ
 ముల । వీనినిదక్కొరుంబెండ్లాడనని యుక్తవయసువచ్చినకన్యవట్టువట్టె

ఏమి నేయును గలనిజమెట్టులౌను
 ఈవు సర్వజుడవుగద యెచటనైన
 నిట్టిపుణ్యాత్ముడున్నాడ యెరుకవర్చు
 మనగ జరుసవ్వనమ్మని యనియెనిట్లు.

బేగడ — చతురస్ర.

వ॥ ఎందుకీతడు కలడుగాని యల్పజీవి॥ యె॥

ల॥ సందియములేదు - సత్యవంతుడిత॥ డె॥

మి॥ అందమునభిశృనేవా - నందమునగనికారపు

డెందమునభళిభళిరణ - మందితనికిసాటిలేరై న॥ నె॥

౧ కారడవిసాగికష్టవడుజోగి - పారుటాకుమీదబ్రతుకుచుండు పేద।

వీరుడగున్ సాగసుననల - మారునగున్ నీసుతకెటు।

కోరదగున్ జేరిపెట్ట - జాలడుబేగడ॥ యె॥

మ. అరయంగా నృప గ్రాజ్యదంపతులుజాత్యంధులుసాశ్వాధిపులే
సరిపుణ్యాత్ములు దైవయోగమున రాజ్యభ్రష్టులై సప్తవ
త్సరమున్నొందినసత్యవంతుడను పుత్రిశ్రేష్ఠుతోగూడ దు
స్తరవింధ్యాటవిలోవసింపవలసె స్మత్రుల్నియోగింపగాన్.

గీ. నీదుకూతురుకలలోన నిన్న గన్న

యీత దాసత్యవంతుడే యితనికాయు

విర్వదేండ్లిచ్చుడందు బడెన్మిదిచన

నింకనీయిష్టమని మనియేగెనంత.

మంజరి — నాథనామక్రియ.

నరపతియుం దనకూతురుకలలో - నంగనుసత్యవ్రతుడు

పరగనిక్కముగనుంటకునద్భుత - పడియాబుధసన్నుతుడు

అంతఃపురమునలీలావతియును - నాత్మపత్నిచదివింప

వంతపై కిదోచనీకగారివి - వాహముచెలులునుతింప

జదువుచున్న పుత్రీరత్నమున - శ్వపతికొగిటంజేర్చి

ముదముననిట్లనెదళ్ళు చెక్కిళ్ళు - ముద్దుకొనియాపెగూర్చి.

గీ. అమ్మనీవుకలంగన్న యతడునిజము

వింధ్యకాననమందుండు వీరుడంట

నారదుడుచెప్పె సుగుణసౌందర్యములను
సాటిలేకట యితని కీజ్జగమునందు.

ఉ. ఈతని సత్యవంతుడని యెల్లరుచందురు క్షత్రబాలకుల
డాతతబాహువీక్య డనయం బతిపృథ్వుల దల్లికంక్షులన్
బ్రీతినిబ్రొచునీతడడవిన్ ఋషిమిత్రతనుండుగాని హా
యీతనికాయునింకకట యేమలు రెండట యేమిసేయుదున్.

క. గాపునదల్లీ యితనిన్
భావింపకచిరముబ్రతుకు నరునింకొకసెన్
సేపించుమనగ నిమిల
జ్జావిస్మయభేదములను సావిత్రీయనెన్.

భవప్రియ—సూపకము.

ప॥ మారుమనువులేదుతండ్రి - మనవంశము న॥ మా॥
అ॥ వేరెకోరతగినయట్టి - విభుడేడియితనివిడచి॥ మా॥
మి॥ ఈరాకొమరుడుననల - నేలుకొనియపీనితోడ॥
నారయకాపుర మొకక్షణ - మైనంజాలదేవెయ్యెల॥ మా॥
౧ ఎట్టిధన్యురాలనో - యీతడుంటనిజమా॥
గట్టిగనీడయగల్గ న- కాలపుత్యువెల్లుచేరు॥
అట్టులఘటనాఘటనన - మధకతిన్ పొప్పెడుదేవత॥
యిట్టులనమ్మినమనలని - కేలవిడుచునభవప్రియ॥ మా॥

ఉ. కోరనికోర్కెగాగల నకుంతితవీర్యుడు క్షత్రియోత్తమం
డారయసూక్ష్మతవ్రణు డహర్చితీజుడు కోటిమన్మథా
కారుడు నన్నుగూడియలకారడవిన్నిజమైనయప్పు త
చ్చారుతరాయునింక గొనసాగకతీరదు తండ్రీసమ్ముమా.

గీ. కనకదురయు మనపాలగల్గెనేని
యరయ సాధ్వికిమాహాత్మ్య మలరునేని

యితడుచిరజీవియగుచు నన్నేలగలడు
వేచుడుపులేలతండ్రి నన్వీనికిమ్ము.

మంజరి — కన్నడా.

అనవినిధరశీశ్వరుడుందననుత - యన్యునొల్లదనియెంచి
కనకదుర్గచెప్పినదెల్లనిజము - కాకపోదనితలంచి
కూతురుందానుభార్యయున్నద - మాతపై భరముబెట్టి
పూతయగులుబయలు దేరిరిమంచి - ముహూర్తముంబడిగట్టి.

సీ. చెవులకుజల్లగజెల్లికోయిలకూసె సందడిపెండ్లిబాబాలుమోసె
కన్నెవేపయుదొంగర్లున్నసమర్తాడె జలివేంద్రదావునసంతగూడె
కమ్మమామిడితోటకాపులపనిహెచ్చె బిల్లగాలులుమురిపించివచ్చె
గొడుగులుజొల్లెండచిసిముడిజల్లార్చెదాటిముంజలుకడుదప్పిదీర్చె

కారడవివెల్లె బడవపి.కాగుగల్గె
సందెంపాయ గొగిళుల్పడలిపోయె
ప్రొద్దులేపారె మాపులుపొట్టివారె
ఆమనిమొదలుపెట్టె బల్హాయిపుట్టె.

ఉ. అంతటసత్యవంతుడు మహాటవిశోనొక వేటపోతు న
త్యంతరయంబునంజెలగి వ్యాఘ్రుఘనాస్యమునుండికాచి గా
నొతయులేతపచ్చికల నిర్రికిమేపి భయంబునాపి వి
శ్రాంతియొసంగి లుకనికరంబుమెయిం దలపోసెనిట్టులన్.

అథానా — గూపకము.

ప॥ ఎందుకింతకనికారము - డెందమనీకేమికార్య॥ మెం॥

అ॥ ఎందైనన్నివురాజ్ఞ - నెవరితరముతప్పింపగ॥ నెం॥

మ॥ అందముగాభూతంబుల - కన్యోన్యంబాహారము॥

సందియంబులేదిదినహ - జంబుస్పష్టిలోనగావున॥ నెం॥

౧ నీకునిప్పుదిగబీల్చు-నీటినిగ్గితెగగాల్చు!
 నారయఁ రిబలములైన- నవిరెండుస్థలసినిల్చు!
 ధారుణిలోహింసయుదయ- కారణముపరిస్పరింబు!
 నూరకుండు మేల్కీడుల- శున్నదిదైవముతాణా||యెం||

సీ. ఎట్టియాకలీయైన జెట్టుకాయద్ద్రంపజెల్లపుచివుల్ల నింక లేవు
 ఈగలనాభింబియంతయుగోరెక్కతో దేనెపట్టులదీయబూనుకొనవు
 దవ్వలనుంసియందంబగుపూలుగన్గొనుచుందువు కానికోయబోవు
 తోడరినీపై వచ్చుదుష్టజంతులజంపనొప్పవు చేర్చునదప్పుకొనెడు
 ఆత్మవలెనీసమస్త చరాచరముల
 నెంచిప్రేమించునీకు హింసించదగిన
 పస్తువెయ్యది యింకెట్లుబ్రతుకవచ్చు
 గటగటా దయకన్నను గట్టమేడి.

సీ. పెనిమిటికడముద్దుగునిసెసి గువ్వనదేలసాళువడగయెగరనన్నె
 పచ్చగజివురించిబలసిన డొంకలకెగ్రాకి మేకపోతేలమేసె
 నీటియొడ్డునద్రుల్చి పాటబాడెడుకప్పజెట్టసి బామేలబట్టిమ్రొంగె
 కొండనుడ్డికొనికొమ్ములనిదలించు నేన్దురు సింగమదేలచంపె
 ఇజ్జగంబున నన్యోన్యహింసవలన
 బ్రబలుభూతంబులిది స్వభావంబుగాన
 గాని ప్రకృతి విలక్షణకార్యమైన
 యీశుతత్వముదయ నాకదెట్లువచ్చె.

ఉ. జంగమజీవులెల్ల మరిస్తావరభక్షణజేసి వేడ్కలు
 ప్పొంగురస్పరంబు హితముంబచిరింపుచు చావులేక నీ
 వ్యంగొసి దైవభక్తులయి జ్ఞానవిభోగములన్సమానులై
 రంగుగనున్నయప్పు భళిరాసుఖయించెద నెమ్మనంబునన్.

క. ఈపిచ్చితలపులేల యు
 మాపతియొనిణానియించె మరియుట్టులగున్

హాపరమేశ్వర యదే నా
కై పిలుచుచున్న వారక్కటా తలదండ్రుల్.

శేనా—ఏకతాళము.

ప॥ అయ్యోనరుగన్న తల్లి దండ్రులారామీకెంతవచ్చెన॥ య్య॥
అయ్యాయనగనొక-డై నబంటులే॥డ॥

అ॥ వెయ్యారువిధములసామంతులెల్ల వినుతిసేయ జేరోలగంబుంకి॥
చయ్యనసాశ్వదేశ మేలుచుండు-సర్వజ్ఞుల మీకు సాటిగలరె ॥య్యయ్య॥

౧ ఏమనందు దుర్విధికిగుమ్ముగా-నెట్లుదెచ్చెనిచ్చటికి॥
భూమిలోనబట్టించివారి నే బొందునిడుమలెప్పటికి॥
వేమరుగానగష్టాధీనమైతిరి శేనా॥ యయ్యో॥

సి. ఇంతటినుంచివారిట్టివిద్వాంసులు మీరుబాత్యంధులై మెలగనేల
పేరూరులేనట్టిపేదవారలగాక మూర్ఖాభిషిక్తులై పుట్టనేల
పనికిరామనియొకపట్లనుండ కలు దివ్యక్షణంబుల జగమేలనేల
దుష్టశత్రువులచేదుర్భగవార్ధకంబున నిట్టిదుర్దశబొందనేల
ఇంతచిత్రమొకో హామేశ్వరేచ్ఛ
మిమ్ముదలచినకొలది మనమ్ముకరుగు
నన్నుబోలెన నిర్భాగ్యుగన్నమీకు
సంతమున సుఖమెట్లుండనక్కట.

సి. స్వణాసాధంబులోపలనుండువారి బందిలిపాకనివాసమయ్యె
పట్టువస్త్రంబులగట్టువారికి జెట్టులపట్టుబట్టులయ్యె
శాల్వోదనంబుభక్షణసేయు వారికెండినధూళిదుంపయుగిండియయ్యె
సామంతరాజసంస్తవముపినెడివారికీయడఁగొదలాంచుటయ్యె
అనిమిషులుమెచ్చునట్లుల నెనుబడేడు
లంతసామ్రాజ్యసంపద ననుభవించి

యీమహాత్ములు తుదకట్టి యిడుమగనిరి
కాలమొకరీతి నెవరైన గడుపగలరె.

గీ. ఇట్లులారాచకొడుకు జింతించుచుండ
సంతజతురంగబలముతో నశ్వపతియు
దనదెసకు శంఖకాహళధ్వనులతోడ
రాగనుంగొని యీప్రకారముగ దలచె.

క. మారాజ్యము గైకొని మ
మ్మీరీతింగానకనిపి యిన్నాళ్ళకు మా
వైరులు నాయభివృద్ధికి
నోరువకిటువచ్చుచుండిరో మేలుభల్లీ.

వాచస్పతి—గూపకము.

వ॥ ఐనగానినేజయింతు - నవలీలగా ।
అ॥ కానలందుమమ్మిట్టుల - గప్టములకుద్రోయవారెవ॥రై ॥
మి॥ మానుగదపస్సుచే శివు - మన్ననవడసినదివ్యా
స్త్రానూనాగ్నిజ్వాలల - సంతకునై న్మరెవరి॥ నై ॥
౧ భళిభళితగినసమయమిది - పౌరుషముంగనుపర్చగ।
బలుతపముననన్నుగన్న - వారిబుణముతీర్చగా
తలదండ్రులకృపనాపై - దనరువరకుభుజబలమున।
నలవాస్తోష్పతినై న - న్లోబుద్ధిన్వాచస్పతి॥నై ॥

సీ. భూమిపీఠమునభంబు స్మృతివందిరిబహుశా స్త్రీతతిసాక్షి వహ్నిగాగ
ముకుటతనుత్రాణములనుండిదులైదు రవము తైముల్దలబ్రాలుగాగ
జంబుకస్వస్తివాచకులకుశత్రులతలలెంతయు ఫలప్రదానములుగ
గూలెడిభటహయకుంభిభూరిధ్వనులలోలిబాబాబజంత్రీలుగాగ
బలువసంతము నెత్తురువరదగాగ
నాకబలిముగ్గులట్టు లాంత్రములు మెరయ

మరియుబ.గయొజ్జతంకృతి మంత్రములన
బెండ్లియాడుదు నిన్నోహో విజయలక్ష్మి.

మంజరి—కన్నడా.

- ౧ తల్లిదండ్రులకై మునివృత్తిమాని తవిల్లె శత్రులజయింతున్
చే గిమాకుతోల్లిగల్గురాజ్యము శీఘ్రముగ నాక్రమింతున్
- ౨ అనితలపోయుచు జననీజనకుల కంతబరిచర్యనేసి
యొనరధనున్నూ శీరములంగొని యుటజద్వారముడాసి
- ౩ సత్యవంతుడున్నప్పుడు దవ్వులపైన్యమానిచి యశ్యపతి
యత్సంతముదమునంగూతురు భార్యయువెనురామందగతి
- ౪ జేరివీరరసముమూర్తిభవించిన యట్లాప్పు నతనికే
గోరియిట్లనె గభీరవాక్కుల సుగుణరూపదైర్యధనికే
- మ. భళిరా యెవ్వడవీరణ్యమున నీభంగిన్మహాహూరులున్
గలరాఘత్రము సత్యవంతుడట స్థానభ్రష్టులొ తల్లిదం
ద్రులసంరక్షణనేయు చెక్కడగలండు చెప్పుమా వానితో
లలోమాకుంబనియున్న దన్నపతికిట్లన్నలె నవ్వీరుడున్.

నాట—త్రిపుట.

- ప॥ శూరతనా కేదీమత్పితృ-వై రులపోతరమడపనియడ॥ శూ॥
- అ॥ కారడవిన్నాతోదండ్రుల-గన్వబెట్టుకూరులకుగాక॥శూ॥
- మి॥ వై రాగ్యమునన్ - గడుముదుసలో ।
వార్తై కరుణన్ - జనచయసం ।
హారవిను ఖులన్ - బహుసాధుల ।
గోరియూసడింప నిటువచ్చిన ।
కుత్సితుల బారిగొనకున్న॥ శూ॥
- ౧ అవురాయిన్నాశృకస్మదీయ - యాస్త్రాగ్ని కాహుతిభింజె।
వివిధశత్రువులబరిమార్చెద - బిశ్వాణమిప్పుడు నేదీర్చెద।

ఎవడవురా నీ వేనామారాజ్యము గైకొంటివా
హా వాయత్తుడవుకమ్మునీ - యతశయమూడునానాట॥ శూ॥

సద్గర. కఠినజ్యోఘోషమాశాఘనకరటిఘటాకర్ణముల్వ్రక్కలేంక
పితరప్రదూభతదావాగ్నినిబిడపరిరాజ్యరసాగాళిగాల్పక
ఋరీభూతారినుతోష్ణర్షధిరమదిరోన్మత్తభూతిఽబులార్వక
విరదల్పొత్తింజనస్మద్విజయయశమ దిగ్భిత్తులన్వెల్లవై తున్.

గీ. అని ధనుష్పంకృతియొనర్చు సతనిరూప
ధైర్యగాంభీర్యశౌర్యాతివీర్యములకు
సద్భుతామోదములుబొంది యశ్వపతియు
సయముగాలెక్క నిటుచిరునవ్వునట్టి.

శా. అన్నాశత్రుడగానునీకు వినుమాచుత్వాఘ్నడన్నను సిన
గన్నారంగలలోనగాంచి యిదెమత్త న్యాలలాషంబు దా
నిన్నున్భతకగొల్పవచ్చెగొనుమీ నీరేజప్రతేక్షణక
నన్నుంధచ్యునిజేయుమన్న వినుమానందతపాయకుడై.

మంజరి — జెంజోటి.

సత్యవంతుడుండసదగుజననీ జనకులకశ్యవిభునిరాక
యత్తుత్సాహముతో జెప్పగవిని యాపుణ్యాత్ములువీక
ఎదురుగానేనియాదరించియెం తేనింగుశలంబడిగి
పదపసియాతిధ్య మొనగివియ్యపు బహున తినేసిరికడగి
అంతయశ్వపతి తనమదిదెల్సిన నాసాశ్వనృపతీమెచ్చి
యింతింగొనుమనియాత్మజనికాజ్ఞనిచ్చెమోదంబుహెచ్చి
చన్నదోయిపైగీసినిడుద వాల్గన్ను తూపులెదదూయ
దన్నుంగనుచిన్నదానికై రాతనయుసిట్లుతలపోయ॥

సీ. తోడగెనక్కటయిట్టిదుర్భరాటవి నెటువూచునీముద్దుకోమలపదాబ్జ
తలపబాషాణవితర్దికపై నెట్టులొకసకూర్చుండురంభోరుయుగళ

పరుషవల్కలములబయ్యెదనెటు వేసికొనజాలునిక్కుచకుసుమగుచ
భీకరవ్యాఘ్రభల్లూకంబులంగని సైచుటెట్లీమృగళాబనేత్ర

క్రూరవిధియేలనీ సుకుమారగాత్ర

నెగడినాబొటి యడవిమానిసికిగూర్చె

నిట్టనర్వాంగసుందరి నెట్టులే చట

శ్రమపడగజూడగలెద జాలిమూలే ||

క. అనియాలోచించెడి నృప

తనయునిగాంభీర్యరూప ధైర్యవిభవమున్

గనిసావిత్రియు సమ్మద

వనధిముసిగి శంకెనెలపుపై జెలువార్క.

కల్యాణి—చతురస్ర.

ప|| పూలదండనత్యవంతు - భూరిగళంబందిసియెసావిత్రి|| పూ||

అ|| వాలుగమేల్చుపులన్ గ్రొ-వ్వాడితూపులెదందూయ|| బూ||

మి|| పూలశీకుసుమజాలముందల బాలుగాగురియనాడచి|| ని||

వ్యాళిబాడచూచిచివురుట్గి - పజ్జకోయిలయొజ్జమంత్రమన|| బూ||

౧ తలపమ్మగారవములుతూర్వ - ధ్వనులజూడగా

మెలపున నెవల్లు సాని - మేళమాడగా||

అలరువిలుకాడు పెండ్లిపెద్దగ - నల్గులమోతదీవనలదిద్దగ||

లలోత్రోణీన్, నేణి - లావణ్యగుణతులితకల్యాణి|| పూ||

సీ. నలరీతపాదాంబుజాతంబులందున గొదనుతుమ్మెదకవకూడునట్లు

భాసురనిమ్ననాభీనరోవరమున గండుబేడినజోడుగలయుభంగి

ప్రధితపీనోన్నతోరప్రదేశంబున ఖంజరీటము జతగట్టుమాడ్కి

కమనీయవక్త్రరాకాసుధాకరుపజ్జఘన చకోరముజంటనెనయుకరణి

ఏకముగవలపుజగురున నెదలనతికి

సన్నిధింజేరినకొలంది చనువుమిగిలి

రెప్పలెగసినక్రమమున గొప్పమీరి
దంపతులు చూపుటొండొంట దారసిల్లె||

గీ. పిదపనల్లునిచేతిపై బిల్లచేయి
యశ్వపతియును నతనిభార్యయును బెట్టి
కాన్యాలై బాష్పములు కన్నుగనాజార
నొమిడగ్గుతికన్బల్కి రిట్లువగచి.

కమాచి—త్ర్యసగతి.

ప|| అప్పగించినామునీ - కన్నామాయొక్క పిల్ల|| న||
అ|| ఎప్పుడడిగెడైననడిచి - యెరుగదయ్య యోసుకుమారి|| న||
మి|| అప్పాయిచ్చకముల - కొప్పదాడినమాట |
దప్పదాజ్ఞకు మారు - చెప్పదు |
మదిగప్పదునంత-విప్పదు-చెరుపుమప్పదు-సుగుణాలకుప్ప||న||
౧ నిన్నుగలంగన్న మొదలెం - తెన్నివలచెనో |
యన్నమ పానమనదొక్కిం - తైననిద్రపోదు |
ఎన్నోనోములునోచి - కన్నా మెంతయుబెంచు |
కొన్నానిప్పుడెడయుచున్నాము - నీసుగుణము |
విశ్వాము-గతియన్నాను నీవె-మన్నాముదుఃఖమాచి||య||

సీ. కాత్యాయనీపూజకై సన్నన జలగోయమాయమ్మకుజేయిగందు
నొకసారిసాష్టాంగముమాకిడనూపిల్లచెక్కిళ్ళముతైంపు జెమటగారు
గూతమేరనుదుర్గుడికినడువగనూబొట్టెయడుంగులుపోక్కులెక్కు
హంసతూలికతల్పమైనమాకూతునకొత్తిగిల్లినపక్కలొత్తుకొనును

బలుతపంబున సావిత్రీవరమువడిసి
కాంచియెంతయు ముద్దుతో బెంచినార
మకటయిమ్మందయాన నీయలగుబొడి
నెట్టులేలదొ తండ్రినీకీచ్చినాము.

చ. మరియొకమన్ని కారడవిమాటున నిమ్మడితల్లిదండ్రుల
గరమెటు పెంచబాలెదవు గావున మాదగురాజ్యమేలుచం
దరిసటబ్రోవరమ్ము నిను నారదుడిద్దిర సర్వసద్గుణా
కరజగ దేకవీరవరుగా నుడివెం జామి సత్యవంతుడా.

క. అనివేడు సత్తమామల
కనెనల్లుడు సుజనులార చురణను లొల్ల
విచుడిల్లరికంబుండను
మునుమాకుంగల్లురాజ్యముం గయికొనెదన్.

గీ. సమయమైనప్పుడిమీద శంభుకరుణ
సనుచు లోకన జామాతె యమలసీతి
కద్దుతంబంది తనుదనయక్కుజేర్చి
పగచుతండ్రికి సావిత్రిపర కెచిట్లు.

(బ్యాగు) బాగు — చతురస్రగతి.

- వ॥ తగునాజాలిదూలగనా - తండ్రికన్యాదానమిచ్చితరియించి॥ త॥
అ॥ మగువయెదిగినంత - మగనిసామేయగు ।
మాయమ్మనీకెట్లు - మరిలభియించె॥ ద॥
౧ హోకమర్యాదయిదిను - ప్లీకనీయరుగనిధర్మమెయ్యదికద్దు।
నీకుకొడుకుగాక - నేనేలబుట్టితి।
హాకన్నవారల - కేకన్నెనుఖపెట్టె॥ త॥
౨ మరికంటదడివెట్టిననయ్య - మాయయ్యనంజంపుకొన్నట్టునుమ్మ
సరిగమముదీవించి - మాయమ్మతోగూడ।
సంతోషముననీవు - జనక బాగుబాగు॥ త॥
చ. అనిధృతిజెప్పుచున్న తనయంబలుసారులుమద్దుబెట్టియ
జ్ఞనవిభుడెట్ట కేలకు వెసన్నదిదిట్టము నేసి వీరకా
నిని మరివీరకత్తియను నెమ్మినిగోడల గావుమంచు బ్రా
ర్థన మొనరించి వెనెసబదంపడి జూచుచు నేగదారతోన్.

గీ. అటులసావిత్రి తలిదండ్రులకుగజూచి
యాత్మధృతిబట్టి తననగలనవలబెట్టి
వల్కలమ్ములు బెనిమిటివలెనుగట్టి
ముదమునం బరణాల కాపురముచేసె॥

సీ. ప్రొద్దుదూరకమున్నెనిద్దుర లేచునిల్చువరించి జెర్వునన్నానమాడి
మంచినీటిందెచ్చు మామకునత్తకు బరిచర్యసేయు నాపై ని వండి
వడ్డించు నందరుబరితృప్తులై నసంతట గొరినర్పించి ధవునిభుక్త
శేపముంభుజియించు జీరలనుతుకు నివ్వరించు బియ్యంబు లా

గుసేయు! ఆపునకుకుడితినిడు ఫలహారమాలను
బెట్టిగురులకు శయ్యగల్పించిహాయి
బాటబాడుచుమ్లెన బదమలొత్తి
పిదపనొక కొంతరేయిక విభునిజేరు.

క వరుని గసికందనీయదు
మరివేల్పులభంగి నత్తమామల జూచున్
అరయంగా సావిత్రికి
సరియిల్లాలెన్నడైన జగములగలదే॥

మంజరి — మాగువ

సతితనవిభునకు నారదుడుఁ బిన వితిరేపువచ్చుననగ,
మతినెరిగి నేటినుండియనశన వ్రతమాచరించుకొనగ,
నూనివేయిరేకు పద్మంబుల నొక వేయింటి నమర్చి,
మానుగనామసహస్రమునను మానినిటూజయొనర్చి
అత్తమామలకు బ్రాణేశున కభ్యవహారతృప్తినడపి
చిత్తములనున్న శోకంబులయ ల్సేయకదినంబుగడపి
రేయిగూడనదయనుల్లెఱిగొ రీపదములబూజించి
హాయిగనందరునిదించువరకు సంతసేవలొనరించి॥

గీ. వెలదియడుగుల బొటమనవేళ్లు మరియు
కాలుసేతుల ముణుకులు నేలమోపి
మోడ్పుచేతులపై ఫాలముగదించి
గారికటుమర్చిసేసె గన్నీరువార.

పరజు — చతురస్రగతి

ప॥ సమయమిదెనుచుఁ బ్రోవనో - శార్యాణిసేకన్నదికైవ్యరేయ
మ్మ॥ స॥ అ॥ శ్రమబెట్టినోనో - యమతాళజాలనే!
రమణునినూరేండ్లు - బ్రతికించివనుగా!
పుమానీదె - సుమాభార - ముమాదేవి॥ స॥
౧ రేపేనామగనిజంట నా - పాపపుడైవమునాకెడపగలడంట!
నీప్రాపుగొంటినే - నిన్నెసమ్మియుంటినే!
కాపాడుమంటినే - కాంతుగరజుకాని కాంతయరజు!
వొల్లతిలేనిపరజు॥ స॥

మ. జగమెల్లస్థలిగించు బెంచుమరియుంజక్కాడు నీలీల నీ
సగమానిర్గుణుడౌశివుండు భవదంచత్పాదనీరేజినే
వగదాయంతమహత్వమందిరి హరిబ్రహ్మాదిమఖ్యామరులే
నిగమాతీతపు నిన్నుతించుటెటు తల్లిప్రభాపుమా శ్యామలా.

మ. అకటాశోకపయోధిలోమునుగు సన్నత్యంతమున్దేల్చి నీ
దుకృపానౌకనుబెట్టి యొడ్డనెడిసంతోషంబునంజేర్చు నీ
యకలంకాంఘ్రసరోజభక్తిగల నాకాపత్తురాజెల్లురా
యికజాగేల భరింపజాల నిటుతల్లిప్రభాపుమా శ్యామలా.

కాఫి — త్ర్యస.

ప॥ కనికరమనమమ వేగమి - కాపుకన్నతల్లి॥ క॥
అ॥ పనివడిపూదెసరమ్మా - భక్తకల్పవల్లి॥ క॥

మి॥ ఘనశోకానల . . . రుచి-కరుణావృష్టిజల్లి
నేడెల్లి-నెవరల్లి-చుతులొల్లి॥క॥

౧ నీదుదాసురాలగానమరి-నీవెనాదిక్కు-జగాన।
చీదరచాలునె వాదమింకే-నే-శివునివలసించుదాన।
ధృతిజూపి-ఘోరాపి-డిమా-కాపి॥క॥

శా. పారంబెంతయు లేని సంసరణకూ పారంబున న్మన్ని నే
మారుంజిర్వితచర్వణంబుగను గర్మంబుల్లడు నేయుచు
నోరాశానిలతాడ్యమానులయి యధుగ్రాహనగ్రస్తులై
యేగుం దేలరునీదయంగొనక తల్లిబ్రోవుమా శ్యామలా.

మ. అరయన్గన్గవయున్న సారము త్వడియా కారముంజూచుటలే
కరముల్లులుఫలంబు నీనిలయనుం గై నేయుటా క్త్రిమ
దెరువనాభ్యగ్యమహర్నిశంబుచుభవత్కి-తీకంబశంసిలచుటలే
నెరినీభక్తియెజన్మసార్ధకము తల్లిబ్రోవుమా శ్యామలా.

కుంతలవరాళి—చతురస్ర.

ప॥ పిలచినపలుకవిదేమలుక-లలితాశ్రుతివంజరపుంజిలుక॥పి॥

అ॥ పలుమరువాదా నేనినునమ్మలేదా-
పాలించునీదానగాదా మర్యాదా॥పి॥

౧ సరుగుసరచూ-తరియిదెనుచూ
భక్తాళి మానసమరాళి కుంతలవరాళి ॥పి॥

మ. గణుతింపన్వశమానిరంతరము భక్తవాతమున్గావ గం
కణముంగట్టిననీకృపాపరత వేడ్కంజంద్రహానాఖ్యర
క్షణగావించగలేద సర్వదివిషచ్ఛత్రు లులాయాసురు
క్షణకాలంబునజింపి ముజ్జగములనక్షింపగాలేద నీ
ఋణముందీర్చగనేరిశక్యమగు దల్లిబ్రోవుమా శ్యామలా.

మ. భవదాజ్ఞావశవత్తులెల్ల విబుధుల్బల్మారు నీలోననీ
భువనంబుల్స్పృజించుబెంచు మరియుబో కార్చునీలీల నీ
స్తవమున్నేయగలేక వేదములులజ్జందాల్చు నీకన్నది
కైవలేనాదగుబాధమాన్పుటకు తల్లీబ్రావుమా శ్యామలా.

నారాయణీ—చతురస్ర.

ప॥ ఎటుననుగాచెద-వీశ్వరినీ॥ వె॥కటకటనాదగు-కష్టముబాపి॥యె॥

అ॥ కుటిలకుంఠలినీకు మరిదయలేద॥

తెలుకునరావే॥నె-తాళగజాలనె॥యె॥

మి॥ మటుమాయలుసేయకు నీవిటుమాచమశాలముతగ॥

దిటుమామనవినివిని-శీటాలునన్దటాక్షముతకటంబుగా॥నె॥

౧ కనుపడవాకనుగవదగదీరగ॥నినునెరనమ్మితినిలుపుమునాధృతి

ఘనదావదహనసదృశమయి॥నిదానముగమనసుదరి॥

కొనెదాశోకము-నిధానముగనిను-దాచితి నెద-

ను దాసురానిను నారాయణీ॥యె॥

మ. సరిగాజ్ఞాప్తికేదెచ్చుకొమ్ము మునునేచందానబిల్వాటవి
సరవినొక్కలుమెచ్చ ఘోరతపముంగావింఁచినావో మరే
కరణిన్మందులురాసి స్థానివశుంగాజేసి సామేన నె
ట్లరవై యుంటివో నాకట్టుగదె తల్లీబ్రావుమా శ్యామలా.

మ. జాలింబొందు పరాకుజెందకు నమస్కారంబుగావెంటు నీ
వేశందాసులయందునీకుగల సత్ప్రేమంబుగన్పక్కు న
శాలన్ముంచును నీల్లమంచుమిక నీభారమనుమ్మయ్యయో
యేలొ యిట్టులుపేక్షసేసెదవు తల్లీబ్రావుమా శ్యామలా.

గీ. అంతవేగినతోడనే యత్తమామ
లకు వలయుసేవలొనరించి లలనతనదు
భతయెప్పటివలె సమిత్ఫలములకయి
యకుగసిద్ధపడిన వానికనియెనిట్లు.

భూపాల—చతురస్ర.

ప॥ తోడరాసిమ్మునను - గూడనాథానీ॥ తో॥

అ॥ నేడనినుబాయరాదు - నిముసమైన నిదొకవ్రతము॥ తో॥

ఉ॥ మనివినాలించు - మాటచెల్లించు నెనరుంచు॥ తో॥

౧ అత్త మామలకు సేవ- లన్ని జేసితి

పొత్తునవారలసెలపు- బొందివచ్చితి

సందియమే॥ - సత్యవిలో॥ భూపాల ॥ తో॥

సీ. నినుజూడకుంకిననిముసముడినమగునినుజూచుదినమరనిముసమగును
నినువినకుండిననిముసమునెలయగు నినువినునెలయరనిముసమగును
నినుబల్కుకుంకిననిముసమ్ము నేడగు నినుబల్కు నేడరనిముసమగును
నినుగూడకుంకిననిముసముయుగమగునినుగూడుయుగమరనిముసమగు

ను! నావ్రతముకొనసాగించు నాథనేను

దోడినీడపగింది నీతోడనుందు

మనవిచెల్లించు నీవెంటమలయుచున్న

నెచటనై నను వినుము నా కేమికొరత.

క. అనిబ్రతిమాలెసిభార్య

గని మందస్మితముచేసి కాంతుడుప్రేమం

బుననాపె నిగికిగిట

గొని ఫాలముముద్దుబెట్టుకొని యిట్లనియె॥

బిలహరి—రూపకము.

ప॥ ఇంతచోద్యమైనవ్రతమి - దేలసుకుమారశీల ॥ ఇంత॥

అ॥ కాంతాయుపవాసజా - గరమ్ములీటుమేల ॥ ఇంత॥

మి॥ సంతతమూరమృగా - కాంతముబహుళదుఃఖము॥

కాంతారముజొరశక్యము - కాదకటనీవంటికొమలి॥ కింత॥

౧ చెంగల నకుజేగురు - రంగుబూయనేలనే

యంగననీటాటిసాధ్య - కక్కరలేదొందువ్రతము!

గంగాధరుపైభక్తి - గలిగినర్వభూతదయచె!

లంగినదనంతవచ్చు - స్థలమోక్షపులిబ్బిలహరి॥ ఇంత॥

సీ. దుర్భరసింహశాస్త్రులగజాతములు సారేకువినియెట్లు సెచగలవు
భూరిపూతాకరవిస్ఫురితఘోరవ్యాళ తీతిగనుంగొనియెట్లు తాళగలవు
క్రూరకంటకసాంద్రకుంజంబులంబలుచూరునీ వెట్టలవూరగలవు
లలితగాధాభూతమాలమధ్యసన్నమూరెడుత్రోవనీ వెట్టవడవగలవు

యెన్నడయినను రవిరశ్మి నెరుగబోక
చెలగివుట్టింట బెరిగిన చివురుబోడి
వకట మావర్ణ శాలనీకబ్బుపాట్లు
చాలవా యడవింగూడ శ్రమమి కేల.

క. పోనీయెన్నడుగోరని

దానవు నీయిష్టమనుచు దరుణీమణితో

గానన్ప రేంధనమ్ముం

దేనేగెనతండు నంతదెలతెల్లవారెన్.

నతన్కే — కాఫి.

చనిచనిముందట బలురకంబులుగ సంపదిజేయువిహంగముల
గొనబగుపచ్చికపరువులపై బెనగొను మగయాడభుజంగముల
వలుమరుంబెడిరివెన్నాచిదుల్భి పరుగులిడుకారుగుగ్రముల
బలిసిపెక్కుతీరులలేదీగెలబై నల్లబడినయర్రము!
నయముగదెమ్మెరయాటగొల్పింప నతన్కేనముచేయుమంజుల
జెయ్యెకిజెయ్యిగొల్పినాధునితోడన్ జరజిరదిరిగెడికుంజరాల
వివిధజంతువులకిరవై మేడల విధముననున్న కుడుంగముల
నువిదలబిగికొగిళ్ళన్విడువక యొప్పుగనెగిరెడుభృంగముల
నానాలతలెగ్గ బాసఘనహింతాలతాలతక్కిలముల

బూనిముట్టలన్నేలగుచ్చుచు న్మున్నలందినెడుకోలముల
 ఉలికిమిరియూడలపయినుయ్యెల లూగెడు గోలాంగూలముల
 చెలగిసెలయేటియిసుకదిన్నపై జెరలాడెడుశార్దూలముల
 తేన్నెకై తేకుచూకులెక్కి మరిదెబ్బునంబడెడి ఋక్షముల
 నేనుంగుకడుపుగాంచి మిగులగర్జించుచున్న హర్యక్షముల
 ఎండనైకకొరసీకడట్టమై యేపుగబెరుగు వెదుర్పొదల
 కొండలనడుచుం దేజరిల్లు కొలకులదరి బెండు మొసలి రొదల
 పొగదగ్గనస్పర్శకుఁత్రామున వ్యాధులూడ్చుపరమావధుల
 బుర్రాతనము గాసమాధినుంటం బుట్టలుబలియుతపోధనుల
 జాలనవసరంబుల గన్పర్చెడి స్థావరజంగమగోత్రముల
 నేలకవిటవర్ణింపలేదనుభవైక వేద్యోరుచిత్రముల॥

చ. చొగెడు నవ్వవాంతరవి శేషములంగని భీతివిస్మయం
 బూగొనుభార్యనెంతయు గవుంగిటజేర్చుచు ముద్దుబొప్పికొం
 చలనటదీర నొక్కకమలాకరతీరము జేరి కాన్తుమా
 కులదగు నీడనుంకి తనకోమలికిట్లనె సత్వవంతుడు॥

శ్రీరాగము — చతురస్ర

ప॥ కాంతాకనుగొనవేయి - కాంతారము సొగసు
 ఎంతోబలుసంతోషము - నెనయించెనె మనసు॥ కా॥
 అ॥ ఇంతిహాంతకారినడచౌ - దంతి మరుసిచేమలైపూ
 బంతియందములకుమేటిబ - వంతిసుగుణాదొంతి
 మ॥ సంతాతంబుజంబూబదరీవన - సఖిజూరంగి కేళరంభా
 సంతానస్వాదుభూభోగ్యము॥
 సకలతపోధనవాసయోగ్యము॥ కా॥
 ౧ ఆచెర్వననీర్ద్రాగిన నారోగ్యము హెచ్చు॥
 ఈచోదపమొవరింప నభీష్టాధమువచ్చు॥

వీచున్జల్లగాలియెండఁ గాచున్సూర్యుడువెన్నెలవలె
 బూచుఁగమ్మపూవులిచట దోచుఁ గైవల్యానందము।
 వాచామగోచరమహిమాస్పదము।
 ప్రకటసత్వరాజితశ్వాపదము।
 నీచరిత్రబోలివిరహితాగము।
 నిరతనిశ్చేయసశ్రీరాగము॥ కా॥

సీ లలనయిక్కారు వెలగపండ్లుచవిగొంటకెంతయోమాయయ్యయిష్ట
 పడును

తరుణియూపొట్టికాకరకూరదినుటకుమాయమ్మకెంతయోమనసుకలదు
 పొలతియియింధనమ్ములు పొగజమ్మకక్షణములో నీనంటజగుగనిచ్చు
 కళియీతుమ్మిపూవులునాళివార్చన కాగయబెట్టిన పేరునుమ్ము
 అనుచున్లుసమున వాసినసమస్త
 వస్తువులబోగుచేసెడి ప్రాణవిభుని
 గొంచితనమదిలో విజృంభించుభయము
 బయలునేయగి సావిత్రీ పలకెనిట్లు.

మోహన — చతురస్ర.

ప॥ ప్రాణనాథయికమల్చిపోదమా - యదో వేళమించె॥ ప్రా॥
 అ॥ నానబోకుమింకసరసులోనమ్మ - తాలసమితిచాలుపైకిగమ్మా॥
 ౧ కనుమునీవు కూర్చునస్తువులు మనగంపకధికమయ్యె
 మనలనొక్కజాహులోసరమ్మని।
 మామయాజ్ఞయిచ్చె మదనమోహన॥ ప్రా॥

సీ. సూర్యకాంతిసుమంబుజూచుచున్నదిదలయెత్తివోద్యంబుగనిరునివైపు
 ఆహారమునకేగి ఈయిగాబక్షులు మల్లుచున్నవితమగుశృకొరకు
 మొదటదబ్బునసాగిపొడవగునీడలోప్పుడుక్రమక్రమముగబొట్టివారె
 చల్లనిమన్నుపైజల్లుకొను గజతండముల్ చెప్పినీర్ద్రాగవచ్చె
 ఇంటికినమ్ము పోదమింకేలజాల
 మనగ నానశ్యవఁతు డొడ్డునకువచ్చి

తనదుకణతల నరచేతులనుగదించి

శివశివా యెంతతలనొప్పిజెలగెననుచు.

క. తవితనదుతోడ నొకభా

హువుంచిబొరగిలపడుచు నూపిరిశ్రమతో

డవిడుచుచుండిననాధుని

గవుంగిటుగదించిపల్కె గరి కియునిట్లులకె.

నవరోజు — చతుర్దశ.

ఎ|| ఏమికర్మమిదినాధమన | కేవలచ్చెనీభాధ||యే||

అ|| ఈమాస్కినీపుకష్టపనుచుండ - నేనెట్లుభరియింతునాకేవారి ||యే||

ఉ|| నామిచూడలేవా యొక - సారిబల్క లేవయ్యయ్య ||యే||

ఁ ఇంచుకై నడగ్గ లేదానొప్పి - యిపు డెటులున్నదిరానాసామి

మంచువలెజలువగ్రమ్మినీయొడలు - మరిగాజుబారనే

కొంచెమైనవీక్షించనానను - బెంచవామాసవరో|| నీ||

సీ. అప్పుదుర్గాసంత తాశ్రితజనభయ భర్తరక్షించునా| పాణపిభుని
సత్యమూతగ నేగుసరసిజమిత్రుడా సత్యవంతునిబ్రోవసగరమ్మ
సంకల్పసిద్ధులౌ సంయమివరులార మంత్రించినావిభుస్మనుపరండు
అతిరయంబునబరమాషధులారమిగ్గరి వీచుడనాడు కాంతుమీద

అక్కటక్కట యెవరైననడుపడర

యేమి నేయుడునింక నా కేదిదారి

యసుచుసావిత్రివిలపింప నా పెభతె

యున్మహా దేవయని తనయుసురువీడిచె.

క. తనకాంతుండటులౌటం

గనుగొనిడెందంబుపగులగా శోకాబ్ధి

మునిగి తలమోదుకొంచా

వనశేషణయెచ్చె నిట్లుబండలుకరుగక.

ముఖారి — ఖండగతి.

ప॥ హాజగ దేశవీరనాథా - యయ్యయ్య మేరుధీర॥హ॥

అ॥ ఏజాడ కేగదవొననుగూడనీతోడ - నిపుడుతీసుకొనిపోరా.

ఉ॥ రాజాయాపనిర్జితమనోజా - రవితేజా॥హ॥

౧ నీమీదబుట్టెడాసనాథ - నేబెట్టుకొన్నదాన.

ప్రేమయంతయుమరచినన్న - విడనాడితివి.

యేమిచేసితి నేరము - సామిపలుక నేమిద్వరదగామి॥హ॥

౨ నీతల్లిదండ్రులచటబలుకూరు - నీకెదురుచూచుచుండ్రు.

ఈతీరుజాగేలజేసెదవులెమ్ముమన - మేగవలెవేవేగమె.

నాతోడుసుమ్మానీవింక - నానంకజూడకున్న॥హ॥

౩ ఇందుకానాదుకలనుపచ్చి - యీపుననువలపించితి.

అందకాడానాదు మొర్రకొంచెమువినన - యన్యాయమింతితిగునా.

సుందరసుందరధృతి - మందరి నిన్నేమందుర॥హ॥

౪ కారుణ్యగుణసాగరానన్నన - క్కటయేడిపించనేర.

యూరకన్నావునామీదనీ కేమలుక - యొకసారిమాటాడర.

యోరి సత్యధారి దుర్ముఖారి॥హ॥

సీ. నాప్రేమగన వేషమీపగిందినివేసితో కాదుసత్యవంతుడవుగాన

భూతమెద్దయిననింబొదవినదాకాదు తొడరిభూతేశభ క్కుడవుగాన

నరసునసర్పంబుగరచెకానివిగాదు నీదేహమునగంటులేదుగాన

బడలోయుంటన్నిడ్రుపట్టెనాయదియుగాదుఛ్వాసనిశ్వాసలుడిగెగాన

కొండనైనను బిడికిటబిండిగాగ

గొట్టజాలేన పెంజగజట్టివీవు

క్షణములోపల దలనొప్పిపైచలేక

యిట్టులెతివి దుర్విధి కేమనందు.

పున్నాగ—త్రిపుట

ప॥ అయ్య యోనాప్రాణేశా-యన్యాయమితితిగానా॥ య॥

అ॥ చయ్యననుబాసి - చనెదవానీవొంటిగ॥

మి॥ నెయ్యములేదానామనకెంతో - నేస్తముకాదా॥

వెయ్యసార్లుపిలిచినబలుకవు - పెరదాననా కోపము॥ య॥

౧ నీవుండుచోటనే - నేగూడనుండెద॥

నీడబాసినవస్తు - వేడచుండునురా॥

వాడివయసునమనల - బ్రతుకనీయకీట్లు॥

పాడుదై ఏముజేసెనా - యింతప్రాసెనా॥

జోడుమనకు బాపజాలడె - వ్యాడై నమూడులోకంబుల॥

చూడుమెట్లువచ్చెదనోనీ - తోడనేను వేగబున్నాగ॥ య॥

సీ. అంబికాభక్తురాలౌ కాంక్షవైధవ్యమొందదనుచుబలుకుచుండురెపు
డు॥ తలదండ్రులకు సేవదప్పక చేసిన యాతని కపచృత్యువంటదండ్రు
పతియాజ్ఞమీరసిపరమసాధ్యికి బంచభూతిముల్సాస్వధీనములగునంద్రు
సతతంబునీవలె శంకరుసన్నించువాడు శతాయువై వరలునంద్రు

పెద్దలక్కట యవ్వారిసుద్దులెల్ల
రితలై మనదెస విపరీతఫలము
నిచ్చె గాలంబుగడుపగ నెవరితరము
పౌరుషముచెల్లునా విధిప్రతిఘటింప.

మంజరి—నాథనామకీర్తయ.

అనిసావిత్రియు బలవించుచుండ నాపెహంగటంజనముడు॥
ఘనకాలశాశధరుడై భీమాకారుడై దుర్దముడు!
కనుబడియాసత్యవంతుడౌ సూక్ష్మదేహమాకషికాంబి
కొనిపోవగనాసాధ్యమణి వెనుకొనెనంతటహాషికాంబి॥
అప్రతిహతిగమనంబునవచ్చెడు నావతిప్రతంజూచి॥
యాప్రేతపురీశుండ్రిట్టులనియె నప్పుడుతనచేయాచి॥

సువర్ణాంగి—చతురస్ర.

ప॥ కూడదిట్టలొప్పిల్లమా - తోడమానుషశరీరమ తోరా ॥గూ॥

అ॥ వీడుకాలధర్మమందె నీకిక - వీనితోడబనియేమన్నదిరా ॥గూ॥

మి॥ చూడుమావరునిదప్ప - వేడుమావరమేదైన!

వీడుమా రి త్తపూన్ని - నేడునిన్నుమెచ్చితిసువర్ణాంగి ॥కూ॥

ఉ॥ నీవుపత్నివతామణివి నిక్కముగా మమబోటిదివ్యులన్
గావునజూడగల్గితివి కర్మవశంబుననీదుభాన్ నే
డీవిధిసీలెలోకమున నెల్లశరీరులకిట్లు పుట్టవుల్
చావులునై జధర్మములు చచ్చినవారికరారు సుందరీ.

గీ॥ ఇట్లుజిముడువల్క నెంతయుసావిత్రి
తనకుగగనగతియు ధర్మరాజు
దర్శనంబు దుర్గదయకతంబునగల్గె
ననుచునంతసించి యను నికసియె.

సావేరి — చతురస్రజాతితిఫట.

ప॥ ఇటుసేయదగున మాకోశంక్ర - యెల్లధర్మముల నేలెడి దైవము॥

అ॥ కటకటాయెంతో ముచ్చటగా - గలసిమెలసినాపతియు నేనుండ!

ఉ॥ ఘటనాఘటనవిదక్షుడవున్ స - కలచరాచరాధ్యక్షుడవున్!

జటులపాతకవిపక్షుడవున్ స - జ్వరాభీష్టదకటాక్షుడవున్!

మి॥ తటమటకాదాయదియ - క్కటికములేదా!

మటుమాయలుపనికిరావింకనా - మగనిమల్మీరతికించిపెంచుమా ॥ఇ॥

౧ ఏమినాపుణ్యమిల్లలోకముల - కీశుడవిటునీదర్శనమిచ్చితి!

స్వామీనీవదతామరసయుగము:-

సకలసంశ్రితాభయకరసుభగము!

తామితమందాహంతత - శ్యామాహ్వాహ్వాహరా!

ధీమహితవిచారానిగమవం - దితిజగదాధారా
తామసమేలానీకింతయ - ధర్మముమేలా!
నామనోహరుని నన్న నెడబాప
నాయసూయయ్యోయీసావే॥ ౮॥

సి. కాంతునితోనుంటకన్న బతివ్రత కేకోర్కె మరియుండులోకమందు
నీయెరుంగనిధర్మమేయెడనున్నది పతికంటెసతికొండుగతియుగలద
తప్పకసూదితోదారంబుచూడ్కి బ్రాహ్మణునివెంట నేనేగవలయు
నదియటుండనియిక నేదై నవరముగటాక్షింప నీకిష్టమయ్యేనేని

యకటబాత్యంధులైన నాయత్తమామ
లకుగనుంగవలిమ్ము నీదుకృపచెత
కొడుకునుంగోడలంజూచు కొందువారు
తవిలిముచ్చటదీరగ ధర్మరాజు.

చ. అనవినియాపెతోడ జను డత్తకును మకుగన్నలీచ్ఛితే
వనరుహనేత్రచూడుమిదె నైతరిణీనది దీనిదాటగా
జనరికమత్యాదేహులకు జయ్యనగావున మల్చిపోమ్ము నీ
పెనిమిటినీకురాడు మరిప్రేతముపై నడియాసలేటికె.

గీ. ఇటులబల్కుజముని నీక్షించియీతసి
నాపవలయుబ్రన్న మడిగియడిగి
యసుచుసిశ్చయించి యాయమ జనునితో
నొసట కేలుమోడ్చి నుడివెసిట్లు.

దేశి—త్ర్యసగతి.

ప॥ కన్నతండ్రినామీద - గరుణనుంజైనలేద॥ ౪॥
అ॥ నన్ననావిభుసినెడప - నాయమా మసుబ్రావరాద॥ ౪॥
ఉ॥ అన్నాయెల్లవేలుపుల మిన్నా నీకన్నదిక్కెవరెన్న॥ ౪॥

౧ నా పెనిమిటియందకాడు - నగసమానధీరుడు।

ఏపాపమెరుగడు మ - రెంతోమంచివాడు।

కాపాడవ సకలజగ - ద్దీపదయాకలాప॥ క॥

౨ వీసమైననాదుమగని - విరహమోర్వజాల।

దోసిల్కొగినానుననుసం - తోషపర్చవేల।

ఆసించినభార్యనిటుల - బాసియయ్యెనాపర దేశి॥ క॥

శా. అయ్యానాపతియున్నచోటగె యవశ్యంబుందునేగుడ హా

వెయ్యేలాయదియట్టులుండని జగద్విశ్రంతచారిత్ర నీ

నెయ్యంబుంగనుపర్చి పాపమనబున్నెంబన్న నెట్లుండు నిం

కెయ్యెతావుల వాని కేఫలముబ్రాప్తించుం దయదజెప్పవే.

క. అనవిని జముడిట్లను నో

వనితాస్వసుఖాభిలాష పాపమునుహర్మ

వినుమిక పరోపకారం

బొనర్చుటయెపున్నెమా మదు దేశమునకా.

గీ. పుడమిలోనించెయ్యకా శోకము నభయంబు

పరమునన్నరకబాధయు బాప మొసగు

యిహామనన్నిత్యసంతుప్తి యిద్ధకీర్తి

యహాదివ్యవైభవము పుణ్యంబొనర్చు.

౧౦ తొంగి—రూపకము.

ప॥ నరకబాధవడెడిదుష్ట - నరులెరగు వినుమా॥ న॥

అ॥ వరారోహసరోజాక్ష - పరమపతివ్రతామణి॥ న॥

మి॥ పరగవ్యభిచరించువారు - పలుతీరులదొంగలు॥

సరిగగూటసాక్షులున్ - జంతుహింససేయువారు॥ న॥

౧ తలదండ్రులబెంచనియ - ధములులంచగొందులు॥

సావిత్రీతీర్థదైవదూ - పకులుగురుద్రోహులున్ |

బలులోభులువడుచుసొమ్ము - పలనబ్రతుకునీచులున్

వేతికృతఘ్నులున్నరియ - వివిధకాపలోలతాంగి || స ||

సీ, అలనాడు పరభామనాశించిచూచిన వీసిపాపము కనులెప్పుడుకుడంచు
భర్తనుమరిపించిపరులతోనవ్వెనిక్కుటకు బండ్లుడగొట్టుడనుచు
నితరకాంతెన్నోగోచరచే నీదుర్మార్గు సగ్గిశంబంబున నదుమాడంచు
బైకిబతివ్రతవలె నటియించె నీపెంకెజెల్లంగొర్తవే యుడంచు

పలుతరంబగు తీర్జన భర్జనమున్
వ్యభీచరించిన జనచూలబట్టి మిగున్
నాదుదూతలు నాఘోరనరకమందు
చెలగితగునట్లు శిక్షలు జేయుచున్దు.

తరల. పలురకంబుల దొంగచారల బట్టి కాళ్ళనుచేతులన్
గులికితీట్టుచు ముక్కల క్కలుగొట్టి మిక్కు చెవుల్ హాళి
హాళిగగోయుచునుప్పుకారము నద్ది యెర్రనాగాల్చిసూ
దులనుగన్నుల గ్రుచ్చుచుంగురు తోయజేక్షణనాభటుల్.

శా. మర్మంబెద్దియు లేనిమానవులకు స్వల్పాదుబుట్టించుచున్
ధర్మస్థానములోననారి ధనమువ్వర్థంబుగావించుచున్
దుర్మార్గంబున న్యాయమాది మిషనెంతో కూటసాక్ష్యంబులన్
నిర్మాణించెను చారినాలుకన్ ఖండింపింతు బాపోజులన్.

సీ. పాలుచక్కిరథాన్యఫలములన్నాని దృష్టాశనులౌ మనుష్యాధములను
యంత్రవితతి నభీష్టార్థముల్సులుపక పశులబాధించెడి పాతకులను
అధికారముననంధులైవ్యర్థముగ నేవకులనుబీసించెడి క్రూరమతుల
తమకుసంపదగోరి దైవతములకు జంతువులను బలియిచ్చుదుర్జనులను

పలరకంబుల మరియును బ్రాణహింస
బరపుకఠినాత్ములంబట్టి విరచికట్టి
మేనిచర్మంబులొలుచుచు మీదవేసి
చమురుజల్లుచు నాభటు ల్పంతసింతు.

క. తిట్టుచు తనతలిదండ్రుల

గొట్టుచు నారలకు గూడుగుడ్డొడక నా
బొట్టబలియదిగదుష్టుని
ఎట్టివశింజీమునూత ఎడియ ద్రోయింతుఁ .

సీ. లాత్రీకౌంవలుదీసిలంచము లేయు మూర్ఖులనురంపంబులగోయుచుండ్రు
తగిదీర్చిదే ససింపకుల నెల్లప్పుడు మించినిప్పులబొగలేంచుచుండ్రు ద్రు
లలిగురుద్రోపలు సంబలుశూలము లాబొడిపించి పాతరబ్రదొక్కంచుచుం
త్తుల్కినోభులబట్టి నోళ్ళనున్నగొట్టి చెట్టులకు స్వేలగట్టుచుండ్రు

పోరివారివరికన్యాశుల్కములను దినెడు
కుత్సేతులడొక్క జేల్చి రాల్గొట్టుచుండ్రు
మరికృతఘ్నులబట్టి మానెనెనుదు
జెలగినకలశిక్షలకు బా లేయుచుండ్రు.

సారంగ -- ఖండగీతి.

ఎ|| నాకమున సంగునుజ - సహల సమమాయమ్మ!

అ|| రాకానుధాకరపి - రాజితస్మితనదన|| నా||

మి|| నీకై వడిసతులు - న్నిరతాన్నగాతలును!

మాకాంతునిభక్తులు - మఠిసూక్ష్మత్రవతులు|| నా||

౧ ధరలోననప్తనం - తానయులుగనునారు!

తరుచుగా సర్వభూ - తదయాపరులు!

వరధర్మయుద్ధమున - బ్రాణములిడువీరులు

తిరముగగతికచాక్షి - ధిక్పతిసారంగ|| నా||

సీ. సతతంబునిఖిల దేవతలుసన్మానింప దివ్యపుష్పకములదేజరిల్లి
ఆకలియును నిద్రలేక రుజాజరామరణవర్జితమయిమహిమదసరి
అనిచూదిసిద్ధులనంది తైత్తిలోక్యసంచార విభవమున సమ్మదించి
శాశ్వతకీర్తులెసశ్యసంకల్పులై మొగిసచ్చిదానందమూర్తులగుచు
నేనుజెప్పినపుణ్యాత్ము లెల్లస్వర్గ
వైభవముజూరగొందురు వతిసదక్క
నదుగుమేవరిమైన నీయందుబీతి
జెరిగితిగాన గోమంచిచిన్నదాన॥

మంజరి—సావేరి.

అసనసావిత్రిచేతులుమొగిస్చి యద్దండధరునితోడ
ననియెనిట్లుపతివెడయబతివ్రత నొడునెటుజగమురేడ
చాయనూర్యసంధర్మంబునిన్ను బాయజాలసప్లేను
వేయే లక్షణంబయిననామగని విడిచిమరియుండలేను
దీచికేమిగానివరమామరియొక దానిగోరుమన్నావు
గాననాతండ్రియశారసపుత్రులు గనగటాక్షించుమీవు॥

సీ. అశిష్యపిసితివ్యయమూలకారణ ధర్మరాజశతమా ర్తాండనేజ
సకలబృందారకమకుటోరుమనీఖ్యుణి పూజితపదపద్మమోక్షసద్మ
సర్వజగద్రూపసంశ్రితహృద్దీప పాశదండకలాప పావతాప
అంబుదవర్ణసర్వాంతర్బహుపూణా శ్యామావిలోలదయాలవాల
దేవుడవునీవె నన్బోచుదేవివీవె
నీవెసగుణుండవున్నరి నిర్గుణుడవు
భళిభళినిన్నుబొగడ నేపాటిదాన
నాకుపతిభిక్షపెట్టు నన్నన్నతండ్రి॥

క. ఈవిధమున బ్రాధికంచెడి

సావిత్రింగొంచిమిగుల సదయహృదయుడై

దేవతలుసంతసమున సు

మావలిగురియింపబల్కె- యముడిట్లంతఁ.

సామ — ఏకతాళము.

వ॥ వేదసమ్మతమునీచరిత్రముసా-విత్రియశ్వపతిపుత్రిసుగ్రాతి॥ వే॥

అ॥ నాదయంబొంది కావునీవంటి-నారీమణియిహపరభూపణచా

మి॥ నీదుసచ్చరిత్రవినె ఓధచ్యులు-నిత్యమభీష్టసుఖంబులుగొందును
లేదునీకుసాటిను జ్ఞగంబుల-లేలహానవేమంజువాణి॥ వే॥

౧ అమ్మానీశంకీకౌరసహత్రులు-హాయిగానూర్వరలరెదరు।

సమ్మోదముతోనీభరణమరల-సజీవుడై నిన్నుంగూడు।

నెమ్మినిసీమగడనీపుజిరగా-లమ్ముసామాజ్యమనుభవించియా।

పిమ్మటశివసాయుజ్యమందెదరు-

విశ్రుతసత్కీర్తింబొంది సామ॥ వే॥

చ॥ అనివరమిచ్చిదండధరుడంత దిరోహితుడయ్యె నబ్రహ్మ

ఘనముదముంబెనంగొనగ గాంతయునెప్పటియట్లుభూమికి

జనితనయంకదేశమన నాధునినెత్తలబెట్టి నిడలె

మ్మనఘుడజీవితేయని యాతురతంబసి పిల్చుచుండగఁ.

సీ॥ తొలుదొల్తగాలుసేతులుకొంచెము కడిల్చియొప్పుగనొకప్రక్కకొ

త్తిగిల్లి॥ వెండియుంబిమ్మట వెలికిలబడి బొజ్జయునొమ్మునెగయలోనూ

ర్పుదీసి॥ బడలి కన్గన్నగవన్నీరుజారగ మైవిరపుననుబిట్టావులించి

పిదపమెల్లనచూపుచిచ్చియిల్లాలినెమ్మొగము గన్పడజరునగవునవ్వి

శివశివాయంచుగూర్చుండి చివురుబోడి

యింతసేవయ్యె ననులేపకేలజాగు

చేసినావనిమిగులనచ్చెరువునంత

సంతసము ముప్పిరిగొనంగ నింతివల్కె.

శ్లోకి—ఆదితాళము.

ప॥ జీవితేశనన్న ముందుకొగిట - జేర్చుకోరపై సంగతిజెప్పెద ॥జీ॥

అ॥ నీపట్టుతలనొప్పిచేబెద్ద - నిద్దురంజెందినావికేమందు ॥జీ॥

ఉ॥ నేవిలపించుచుంటి నంశటమరి-

నీదుసూక్ష్మ దేహముంగొని జముచు।

పోవవానిజెంబకితి నించుద్దతి।

బొందెకుర్దాప్రసాద మెట్టిదో।

అభోగము. ఆపేధిదనతెంటవచ్చున - న్నరసియతడుమింట।

నోవనితనీపురాతనముకోరు - మొసగెదనీవడిదక్కవరమనియె ॥జీ॥

౧ కోరుకొంటినాయ త్తనూనులకు - గొబ్బునజూపులురావలయునంచు

నారీయటులొననినాయడిగిన - సరకస్వర్గసుఖంబులజెప్పి।

నీరమణుడుదప్పుసురియేదైన - నీవడుగుకొమ్మనగనాదుతండ్రి

కొరసపుత్రుల వేడిసనిచ్చితి - ననుచుతుదకునాప్రార్థనంగరిగి।

కేరినన్న మెచ్చినీకబ్రతి - కింపగవరమిచ్చె

నారిదీపించిచనియెనంకిగ - న్నారనుంటివిట్లుసుఖముశ్లోకి॥జీ॥

సీ. అనిపల్కుచుండగసంతలోనత్యంతమనితెల్లినఁ డ్రులడ్డుశతమూమీర
చూడ నేర్చిముదంబుతోడశత్రులనొడ్చి తిరిగిమీరాజ్యము తెచ్చినార
మేలరండచుమంత్రజాలము సేవించ నేతెంచుపుత్రునిచేతనకల
వృత్తాంతము నెఱింగియెంతయు గోడల్వొనఁతించియావాతెవీరకాని

కనిపిరందరు తమదేశమరుగదలచి

యొక్కమాదిట్టిసంపద నొసగినట్టి

సర్వముంగళకుం జయజయమటంచు

మధురముగనిట్లుపాడిరి మంగళంబు॥

సురట -- ౧౦ తాళము.

ప॥ మముగన్నతల్లి యీశ్వరీనీకు - మంగళమేజయమంగళమే ॥మ॥

అ॥ సమదగజగామినీశార్యానీ - సంతతభక్తిసుఖదాయినీ ॥మ॥

౧ ఆగమవిషినమయూరీదగ్ధరామ - హాళీత్రిజగజ్జననీ।
యోగీశ్వరహృత్సరోమరాళీ - యుహా దేవి భువనైకసుందరీ॥మ॥

౨ నా రాయణదాసహలీనీయ - సంతసుగుణహలీనీ

ధీరతనినుగొలుచుచారికిన్వాన్వి-

ధీనమగుచునుండుండమయ సురట ॥మ॥

౩. గానకవితావధాన ని

ధానులగు మహాకృష్ణలార దయతోవినుడ్డి

దీనిరచియించి దుగ్ధా

ధీనమ్ముగ గృతినొసంగితిన్ మోక్షేచ్ఛన్ ॥

సంపూర్ణము.
